

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Postoje MSP k využívaniu podporných programov

Správa z kvantitatívneho prieskumu 2020

Bratislava
2020

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2020

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

OBSAH

Zoznam tabuliek	4
Zoznam grafov	4
Úvod	5
1 Charakteristika skúmanej vzorky MSP	6
2 Dostupnosť informácií o podporných programov pre MSP	9
3 Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP	11
4 Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora	13
5 Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora	17
6 Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP	22
7 Využitie verejnej podpory	26
8 Druh využitej verejnej podpory	28
9 Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania	29
10 Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou	30
11 Dopad verejnej podpory na podnikanie	31
12 Hodnotenie trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity)	32
13 Využitie zdroje informácií o verejnej podpore	33
14 Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia	34
15 Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu	35
16 Dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie	36
17 Preferované informačné zdroje o verejnej podpore	40
18 Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti	44
Metodika prieskumu	48
Zhrnutie výsledkov	50
Dotazník	53

Zoznam tabuliek

Tab. č. 1: Skúmané MSP podľa sídla firmy – regionálna úroveň NUTS 3	7
Tab. č. 2: Skúmané MSP podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti.....	7
Tab. č. 3: Skúmané MSP podľa dĺžky podnikania	7
Tab. č. 4: Skúmané MSP podľa postavenia respondenta vo firme	8
Tab. č. 5: Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP	10
Tab. č. 6: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP	12
Tab. č. 7: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora.....	15
Tab. č. 8: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora	19
Tab. č. 9: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP	24
Tab. č. 10: Využitie verejnej podpory	27
Tab. č. 11: Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie.....	38
Tab. č. 12: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore.....	42
Tab. č. 13: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti	46

Zoznam grafov

Graf č. 1: Skúmané MSP podľa právnej formy	6
Graf č. 2: Skúmané MSP podľa veľkostných kategórií a právnych foriem	6
Graf č. 3: Skúmané MSP podľa pohlavia a veku respondenta	8
Graf č. 4: Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP.....	9
Graf č. 5: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP	11
Graf č. 6: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora	13
Graf č. 7: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora	17
Graf č. 8: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP	22
Graf č. 9: Využitie verejnej podpory	26
Graf č. 10: Druh využitej verejnej podpory	28
Graf č. 11: Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania.....	29
Graf č. 12: Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou	30
Graf č. 13: Dopad verejnej podpory na podnikanie	31
Graf č. 14: Miera trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity).....	32
Graf č. 15: Využitie zdroje informácií o verejnej podpore.....	33
Graf č. 16: Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia	34
Graf č. 17: Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu.....	35
Graf č. 18: Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie	36
Graf č. 19: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore	40
Graf č. 20: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti.....	44

Úvod

Malé a stredné podniky plnia významnú úlohu v hospodárstve Slovenskej republiky, ako aj v ostatných členských krajinách Európskej únie. Ich dynamický rozvoj predstavuje jeden z kľúčových predpokladov pre zabezpečenie zdravého ekonomického vývoja jednotlivých krajín i celej EÚ. Dostupný a flexibilný prístup k rôznym formám podpory sa javí ako dôležitý prvok rastu a udržateľnosti MSP. Získať vhodný typ podpory však môže pre mnohé MSP predstavovať vážny problém. V súlade s implantáciou Small Business Act for Europe (SBAfE), Slovenská republika v spolupráci s Európskou úniou dlhodobo pracuje na vytváraní a rozširovaní portfólia finančných i nefinančných nástrojov špecificky zameraných na podporu sektora MSP.

Za účelom zistenia postojov MSP vo vzťahu k využívaniu podporných programov pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku, bol realizovaný prieskum, ktorého výsledky sú prezentované v tejto správe. Realizovaný prieskum sa podrobnejšie zameriaval na nasledujúce oblasti:

- zmapovanie názorov na podporné programy určené pre MSP so zameraním sa na vyhodnotenie využívania informačných zdrojov o podporných programoch pre MSP;
- vnímanie možností využívať nástroje poskytované zo strany verejného sektora;
- posúdenie názorov na prioritizáciu oblastí, do ktorých by mala smerovať výraznejšia podpora pre MSP;
- zhodnotenie dopadov získanej podpory na ďalšie fungovanie podnikov a určenie príčin nezískania verejnej podpory, resp. nezájmu o podporu;
- vyhodnotenie záujmu o využívanie podporných programov pre MSP v budúcnosti.

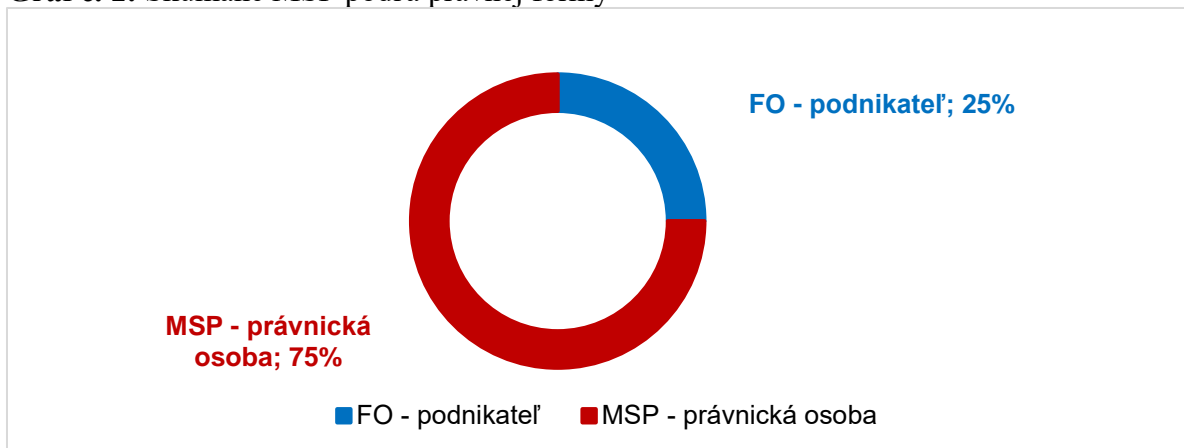
Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov v mesiacoch január až február 2020, teda ešte v období pred prijatím opatrení proti šíreniu ochorenia Covid-19. Prieskum sa uskutočnil na celkovej vzorke 1000 malých a stredných podnikateľov. Zber údajov realizovala prieskumná agentúra AKO s.r.o. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou.

1 Charakteristika skúmanej vzorky MSP

Obsahom úvodnej kapitoly je prezentácia základných charakteristík skúmanej vzorky malých a stredných podnikov z hľadiska ich právnej formy, veľkostnej kategórie subjektu na základe počtu zamestnancov, odvetvového zamerania (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE), regionálnej príslušnosti, dĺžky podnikania, postavenia respondenta vo firme, pohlavia a veku respondenta.

Z celkovej vzorky oslovených 1000 malých a stredných firiem tvorili fyzické osoby – podnikatelia jednu štvrtinu. Tri štvrtiny respondentov predstavovali MSP – právnické osoby. V rámci podrobnejšej štruktúry respondentov podľa právnych foriem tvorilo zastúpenie spoločností s ručením obmedzeným – s.r.o. 73 % podiel. Zastúpenie živnostníkov predstavovalo 23 % a akciových spoločností 1,1 %. Vzorku ďalej doplnili slobodné povolania (0,2 %), samostatne hospodáriaci roľníci (0,2 %) a MSP s inou právnou formou (0,9 %).

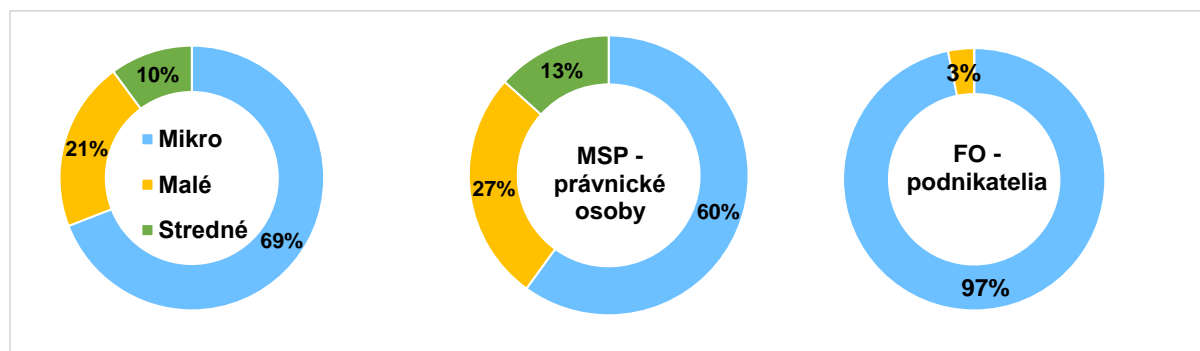
Graf č. 1: Skúmané MSP podľa právnej formy

Zdroj: Slovak Business Agency

Najväčšie zastúpenie v prieskume mali firmy s počtom zamestnancov v intervale 0 až 9, teda kategória mikropodnikov (69 %). Viac ako pätinu oslovených subjektov (21 %) tvorili malé podniky (10 – 49 zamestnancov) a najnižším podielom boli v prieskume zastúpené stredné podniky (10 %) s počtom zamestnancov 50 až 249. V skupine podnikateľských subjektov s právnou formou FO – podnikatelia dominovali mikropodniky s podielom 97 %. V rámci MSP – právnických osôb predstavoval podiel mikropodnikov 60 %, malých podnikov 27 % a stredných podnikov 13 %.

Graf č. 2: Skúmané MSP podľa veľkostných kategórií a právnych foriem

Zdroj: Slovak Business Agency

V rámci regionálnej štruktúry boli v prieskume najviac zastúpené malé a stredné podniky so sídlom v Bratislavskom kraji (29 %). Zastúpenie MSP z ostatných krajov sa pohybuje v intervale od 9 % do 12 %.

Tab. č. 1: Skúmané MSP podľa sídla firmy – regionálna úroveň NUTS 3

Kraj sídla subjektu	MSP – právnické osoby	FO - podnikatelia	Celá vzorka
Bratislavský kraj	34,0%	14,8%	29,2%
Trnavský kraj	8,8%	10,8%	9,3%
Trenčiansky kraj	7,9%	10,8%	8,6%
Nitriansky kraj	10,9%	13,2%	11,5%
Žilinský kraj	10,3%	15,2%	11,5%
Banskobystrický kraj	8,8%	10,8%	9,3%
Prešovský kraj	9,1%	14,4%	10,4%
Košický kraj	10,3%	10,0%	10,2%
Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Z pohľadu odvetvovej štruktúry pozostávala vzorka malých a stredných podnikov z najväčšej miery (29 %) z podnikateľských subjektov, ktoré vykonávali svoju hlavnú činnosť v sektore obchodných služieb. Vzorku ďalej doplnili MSP pôsobiace v sektore obchodu (25 %), stavebníctva (12 %) a priemyslu (11 %). Podrobnejšiu odvetvovú štruktúru prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tab. č. 2: Skúmané MSP podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti

Kraj sídla podniku	MSP – právnické osoby	FO - podnikatelia	Celá vzorka
Pôdohospodárstvo (sekcia A)	3,2%	5,2%	3,7%
Priemysel (sekcie B, C, D, E)	9,1%	15,2%	10,6%
Stavebníctvo (sekcia F)	8,3%	21,6%	11,6%
Obchod (sekcia G)	26,7%	21,6%	25,4%
Doprava, informácie a komunikácie (sekcia H, J)	9,9%	6,0%	8,9%
Ubytovanie a stravovanie (sekcia I)	3,3%	3,6%	3,3%
Obchodné služby (sekcia K, L, M, N)	32,6%	18,8%	29,2%
Ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S)	7,1%	8,0%	7,3%
Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Takmer štyri pätiny (80 %) skúmanej vzorky tvorili MSP pôsobiace na trhu dlhšie ako 10 rokov. Vzorku ďalej doplnili podniky podnikajúce 5 až 10 rokov (11 %), resp. 3 až 5 rokov (5,3 %). Najnižšie zastúpenie (4 %) mali podniky, ktoré na trhu pôsobili menej ako 3 roky.

Tab. č. 3: Skúmané MSP podľa dĺžky podnikania

Dĺžka podnikania	Celá vzorka
Menej ako 3 roky	3,6%
Od 3 do 5 rokov	5,3%
Od 5 do 10 rokov	11,3%
10 a viac rokov	79,8%
Spolu	100,0%

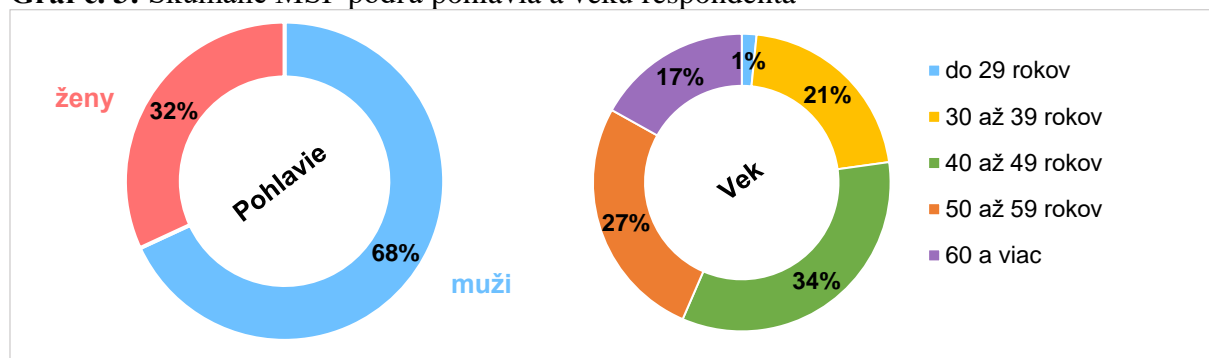
85 % oslovených respondentov tvorili vlastníci a spoluvlastníci firiem, 11 % respondentov tvorili riadiaci pracovníci a 3 % iní kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky.

Tab. č. 4: Skúmané MSP podľa postavenia respondenta vo firme

Postavenia respondenta vo firme	Celá vzorka
Som vlastník/spoluvlastník firmy	84,6%
Riadiaci pracovník vo firme	10,7%
Iný kompetentný pracovník poverený odpovedať na otázky	3,1%
Iné	1,6%
Spolu	100,0%

Viac ako dve tretiny oslovených respondentov (68 %) tvorili muži, podiel žien predstavoval 32 %. Z pohľadu vekového zloženia boli najpočetnejšou skupinou respondenti vo veku 40 až 49 rokov (34 %), nasledovala veková kategória 50 až 59 ročných (27 %) a 30 až 39 ročných s podielom 21 %. Respondenti vo veku viac ako 60 rokov tvorili 17 %. Najmenej zastúpenou bola skupina mladých respondentov do 29 rokov, ktorí tvorili len 1 % z celej skúmanej vzorky.

Graf č. 3: Skúmané MSP podľa pohlavia a veku respondenta

Zdroj: Slovak Business Agency

2 Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP

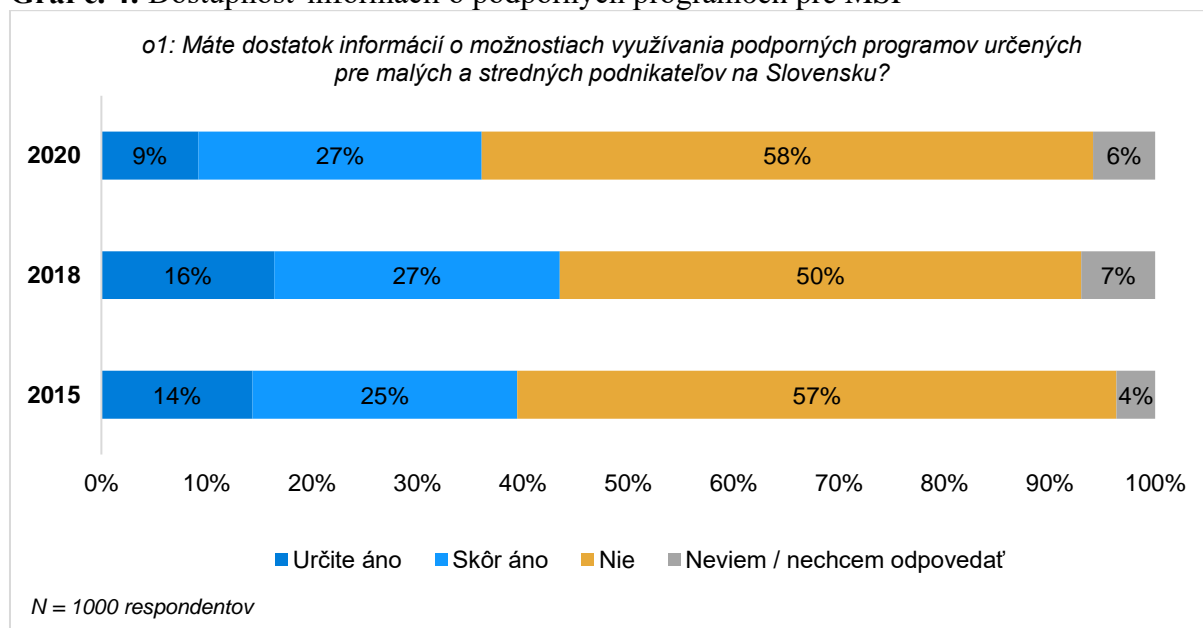
Dostupnosť informácií o podporných opatreniach predstavuje kľúčový faktor, ktorý ovplyvňuje aj mieru využívania podporných programov zo strany malých a stredných podnikateľov. Podľa výsledkov prieskumu **dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov deklarovala viac ako jedna tretina podnikateľov (36 %)**. 9 % respondentov uviedlo, že určite má dostatok informácií a 27 % má skôr dostatok informácií.

Naopak, **nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov pociťuje viac ako polovica podnikateľov (58 %)**. K otázke nevedelo zaujať stanovisko 6 % oslovených podnikateľov.

Mierne zhoršenie situácie možno pozorovať v porovnaní s výsledkami obdobných prieskumov, ktoré boli zrealizované v minulosti. Podiel podnikateľov, ktorí majú dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov poklesol v porovnaní s rokom 2018 (o 7 p. b.), ako aj v porovnaní s rokom 2015 (o 3 p. b.).

Na druhej strane, nárast dosiahol počet podnikateľov, ktorí pociťujú nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov v porovnaní s predchádzajúcimi prieskumami.

Graf č. 4: Dostupnosť informácií o podporných programoch pre MSP

Zdroj: Slovak Business Agency

Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov stále platí pravidlo, **čím väčší podnik, tým je lepšia dostupnosť informácií o podporných programoch**. Naopak, nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programoch pociťujú prevažne mikropodniky (62 %).

Z oslovených MSP vyjadrili **najväčšiu spokojnosť** (odpoveď určite áno a skôr áno) s informovanosťou o možnostiach využívania verejnej podpory malí (44 %) a strední (49 %) podnikatelia, firmy v sektore obchodných služieb (41 %), subjekty so sídlom v Prešovskom kraji (41 %), či respondenti vo veku 60 a viac rokov (42 %).

Nespokojnosť s informovanosťou o možnostiach využívania podporných programov, prezentovali v prevažnej miere zástupcovia MSP z odvetvia stavebníctva (72 %). Nespokojnosť vyjadrili aj podnikatelia v odvetví dopravy, informačných a komunikačných činností (67 %), so sídlom v Košickom kraji (69 %) a podnikatelia s dĺžkou podnikania od 6 do 9 rokov (74 %).

Tab. č. 5: Dostupnosť informácií o podporných programov pre MSP

Riadkové %		určite áno	skôr áno	nie	nevie
Celková vzorka		9,2%	26,9%	58,0%	5,9%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	7,8%	24,0%	62,4%	5,8%
	10 až 49 zamestnancov	13,5%	30,8%	48,1%	7,7%
	50 až 249 zamestnancov	9,9%	38,6%	48,5%	3,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,7%	32,4%	54,1%	10,8%
	priemysel	8,5%	31,1%	57,5%	2,8%
	stavebníctvo	6,0%	17,2%	71,6%	5,2%
	obchod	8,7%	28,7%	56,3%	6,3%
	ubytovanie a stravovanie	5,6%	28,1%	59,6%	6,7%
	doprava, informácie	9,1%	24,2%	66,7%	0,0%
	obchodné služby	13,4%	27,4%	51,7%	7,5%
ostatné služby	8,2%	24,7%	64,4%	2,7%	
Kraj sídla	Bratislavský kraj	9,9%	28,4%	52,4%	9,2%
	Trnavský kraj	9,7%	24,7%	57,0%	8,6%
	Trenčiansky kraj	2,6%	31,3%	61,7%	4,3%
	Nitriansky kraj	10,5%	25,6%	58,1%	5,8%
	Žilinský kraj	11,8%	25,8%	58,1%	4,3%
	Banskobystrický kraj	8,7%	24,3%	60,9%	6,1%
	Prešovský kraj	14,4%	26,9%	56,7%	1,9%
Košický kraj	5,9%	24,5%	68,6%	1,0%	
Právna forma firmy	Živnostník	6,9%	26,4%	61,4%	5,3%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	10,0%	27,3%	56,6%	6,2%
	Iné	8,3%	20,8%	66,7%	4,2%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	9,0%	22,5%	65,2%	3,4%
	Od 6 do 9 rokov	3,5%	17,7%	73,5%	5,3%
	10 a viac rokov	10,0%	28,7%	55,0%	6,3%
Pohlavie	muž	8,7%	26,0%	59,8%	5,6%
	žena	10,3%	28,8%	54,2%	6,6%
Vek	Menej ako 40 rokov	4,8%	26,3%	63,2%	5,7%
	40 až 49 rokov	7,7%	26,4%	61,4%	4,5%
	50 až 59 rokov	9,0%	30,1%	55,3%	5,6%
	60 a viac	18,3%	23,7%	48,5%	9,5%

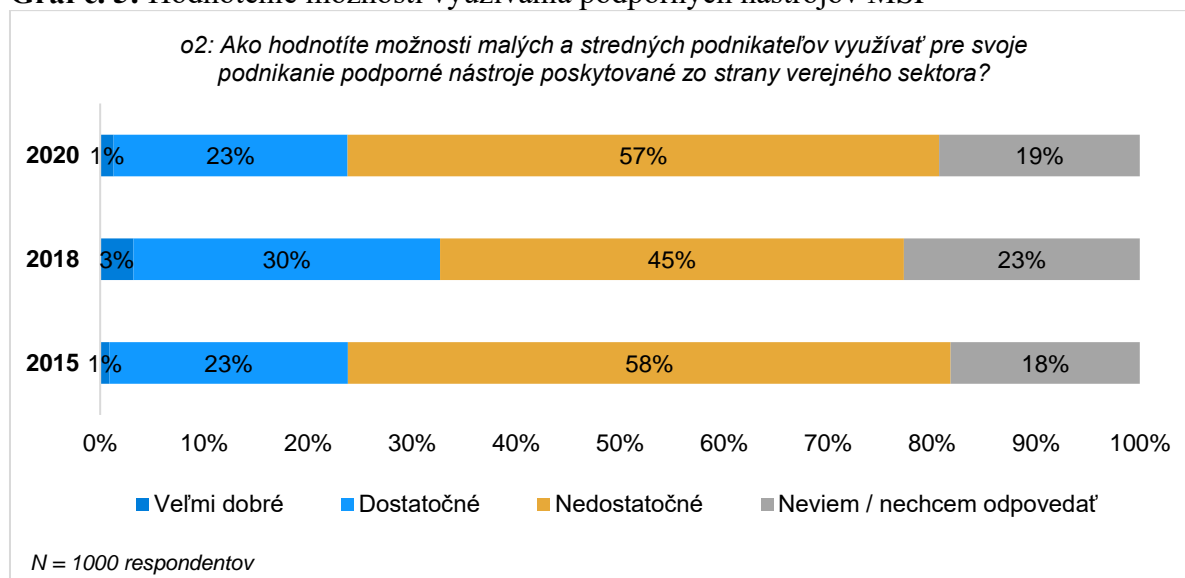
3 Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP

Takmer štvrtina respondentov (24 %) hodnotí možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora **kladne**. 1 % respondentov uviedlo, že tieto možnosti sú „veľmi dobré“ a 23 % že sú „dostatočné“. Naopak, **negatívne vníma možnosti** malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora **viac ako polovica oslovených podnikateľov (57 %)**. Na otázku nevedelo odpovedať 19 % respondentov.

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2018, podnikatelia hodnotia možnosti využívať podporné nástroje z verejného sektora negatívnejšie (pokles z 33 % v roku 2018 na 24 % v roku 2020). Uvedené hodnotenie bolo zároveň identické ako v roku 2015.

Zastúpenie podnikateľov s negatívnym vnímaním možnosti využívať podporné nástroje sa zvýšilo zo 45 % v roku 2018 na 57 % v roku 2020, čím dosiahlo nižšiu úroveň ako v roku 2015.

Graf č. 5: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP

Zdroj: Slovak Business Agency

Vyššiu spokojnosť v odpovediach prezentovali MSP pôsobiace v odvetviach ako ubytovanie a stravovanie (28 %), podnikatelia so sídlom v Žilinskom (29 %) a v Prešovskom kraji (31 %), začínajúci podnikatelia s dĺžkou podnikania menej ako 5 rokov (32 %) a mladí podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (29 %).

Negatívne postoje (hodnotenie nedostatočné) súvisiace s nespokojnosťou s dostupnými nástrojmi podpory zo strany verejného sektora prevažovali v prípade subjektov z odvetvia pôdohospodárstva (73 %), dopravy, informácií a komunikačných činností (76 %) a iných právnych foriem podnikateľov (79 %).

Tab. č. 6: Hodnotenie možností využívania podporných nástrojov MSP

Riadkové %		veľmi dobré	dostatočné	nedostatočné	nevie
Celková vzorka		1,3%	22,5%	56,9%	19,3%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	1,3%	22,4%	54,4%	21,9%
	10 až 49 zamestnancov	1,0%	24,5%	59,1%	15,4%
	50 až 249 zamestnancov	2,0%	18,8%	69,3%	9,9%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0%	27,0%	73,0%	0,0%
	priemysel	1,9%	19,8%	60,4%	17,9%
	stavebníctvo	0,9%	17,2%	58,6%	23,3%
	obchod	1,2%	21,7%	61,4%	15,7%
	ubytovanie a stravovanie	1,1%	27,0%	49,4%	22,5%
	doprava, informácie	0,0%	15,2%	75,8%	9,1%
	obchodné služby	1,4%	25,7%	50,7%	22,3%
	ostatné služby	2,7%	20,5%	50,7%	26,0%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	1,7%	19,9%	55,1%	23,3%
	Trnavský kraj	0,0%	23,7%	60,2%	16,1%
	Trenčiansky kraj	0,0%	25,2%	57,4%	17,4%
	Nitriansky kraj	1,2%	19,8%	55,8%	23,3%
	Žilinský kraj	2,2%	26,9%	55,9%	15,1%
	Banskobystrický kraj	2,6%	20,0%	57,4%	20,0%
	Prešovský kraj	1,0%	29,8%	56,7%	12,5%
	Košický kraj	1,0%	19,6%	59,8%	19,6%
Právna forma firmy	Živnostník	1,6%	24,4%	54,5%	19,5%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	1,2%	22,2%	57,0%	19,6%
	Iné	0,0%	12,5%	79,2%	8,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	2,2%	29,2%	48,3%	20,2%
	Od 6 do 9 rokov	1,8%	23,0%	52,2%	23,0%
	10 a viac rokov	1,1%	21,7%	58,5%	18,7%
Pohlavie	muž	1,0%	21,4%	58,6%	18,9%
	žena	1,9%	24,8%	53,3%	20,1%
Vek	Menej ako 40 rokov	0,4%	28,9%	52,6%	18,0%
	40 až 49 rokov	1,2%	18,7%	60,2%	19,9%
	50 až 59 rokov	1,9%	22,9%	55,3%	19,9%
	60 a viac	1,8%	20,7%	58,6%	18,9%

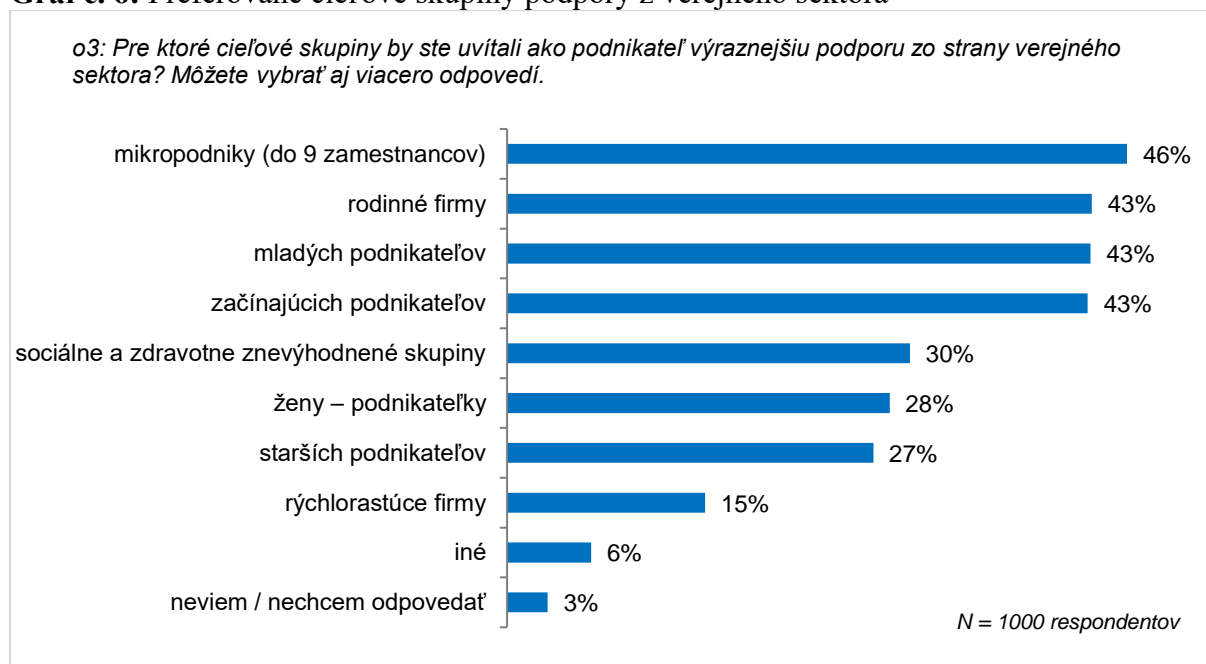
4 Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora

Takmer polovica podnikateľov zapojených v prieskume by podporu zo strany verejného sektora výraznejšie smerovala na **podporu podnikania mikropodnikov (46 %)**.

43 % oslovených podnikateľov by výraznejšiu podporu smerovalo **pre rodinné firmy, mladých a začínajúcich podnikateľov**. Takmer jedna tretina podnikateľov preferuje výraznejšiu podporu pre **sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny (30 %)**. 28 % respondentov preferuje podporu pre **ženy – podnikateľky**, 27 % **pre starších podnikateľov** a 15 % pre **rýchlorastúce firmy**. Iné preferované skupiny by uprednostnilo 6 % podnikateľov.

Preferované zameranie cieľových skupín nevedelo bližšie špecifikovať 3 % respondentov.

Graf č. 6: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora

Zdroj: Slovak Business Agency

Výraznejšiu podporu pre **začínajúcich podnikateľov** by preferovali predovšetkým podnikatelia so sídlom v Prešovskom kraji (49 %), iné právne formy podnikateľov (50 %), podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (56 %) a mladší podnikatelia vo veku do 40 rokov (53 %).

Podporu pre **mikropodniky zo strany verejného sektora** by preferovali predovšetkým podnikatelia z odvetvia priemyslu (50 %), ostatných služieb (49 %), so sídlom v Banskobystrickom (50 %) a v Prešovskom kraji (51 %) a podnikatelia pôsobiaci na trhu od 6 do 9 rokov (50 %).

Mladých podnikateľov by preferovali predovšetkým podnikatelia so sídlom v Nitrianskom kraji (47 %), začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (51 %), podnikatelia pôsobiaci na trhu od 6 do 9 rokov (50 %) a prirodzene aj mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (50 %).

Podpora **starších podnikateľov** je dôležitá najmä pre malých podnikateľov s 10 až 49 zamestnancami (32 %), firmy pôsobiace v priemysle (30 %), v stavebníctve (31 %), firmy so sídlom v Trenčianskom kraji (35 %) a prirodzene aj podnikateľov vo veku 50 a viac rokov (32 %, resp. 31 %).

Podporu žien – podnikateľiek preferujú predovšetkým firmy z odvetvia priemyslu (35 %), podnikatelia so sídlom v Trenčianskom (41 %) a v Košickom kraji (34 %) a prirodzene aj respondenti ženského pohlavia (40 %).

Výraznejšiu **podporu znevýhodneným skupinám (špecificky zameraných na sociálne a zdravotne znevýhodnených)** zo strany verejného sektora preferujú v najväčšej firme z odvetvia ostatných služieb (34 %) a z obchodu (34 %), so sídlom v Trenčianskom (36 %) a v Nitrianskom kraji (34 %) a respondenti vo veku od 50 do 59 rokov (34 %).

Vyšší dôraz na **podporu rodinných firiem** deklarovali v prieskume predovšetkým respondenti z odvetvia pôdohospodárstva (62 %), so sídlom v Trenčianskom (52 %) a v Žilinskom kraji (48 %) a respondenti vo veku 60 a viac rokov (49 %).

Podporu rýchlorastúcich firiem preferujú predovšetkým stredné podnikateľské subjekty (19 %), firmy z odvetvia ubytovania a stravovania (20 %), dopravy, informačných a komunikačných služieb (18 %), so sídlom v Košickom kraji (20 %) a respondenti vo veku menej ako 40 rokov (18 %).

Tab. č. 7: Preferované cieľové skupiny podpory z verejného sektora

Riadkové %		začínajúci podnikatelia	mikropodniky	mladí podnikatelia	starší podnikatelia
Celková vzorka		42,8%	45,7%	43,0%	27,0%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	42,4%	47,5%	43,0%	25,8%
	10 až 49 zamestnancov	44,2%	40,4%	43,8%	32,2%
	50 až 249 zamestnancov	42,6%	44,6%	41,6%	24,8%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	27,0%	40,5%	32,4%	24,3%
	priemysel	38,7%	50,0%	42,5%	30,2%
	stavebníctvo	45,7%	48,3%	45,7%	31,0%
	obchod	44,1%	44,9%	44,9%	28,3%
	ubytovanie a stravovanie	42,7%	42,7%	39,3%	28,1%
	doprava, informácie	21,2%	48,5%	45,5%	27,3%
	obchodné služby	46,9%	44,2%	44,9%	23,3%
	ostatné služby	41,1%	49,3%	34,2%	26,0%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	45,5%	46,9%	41,4%	26,4%
	Trnavský kraj	41,9%	33,3%	39,8%	23,7%
	Trenčiansky kraj	38,3%	47,8%	44,3%	34,8%
	Nitriansky kraj	41,9%	48,8%	46,5%	27,9%
	Žilinský kraj	39,8%	39,8%	40,9%	24,7%
	Banskobystrický kraj	41,7%	49,6%	44,3%	24,3%
	Prešovský kraj	49,0%	51,0%	45,2%	26,9%
	Košický kraj	39,2%	44,1%	44,1%	27,5%
Právna forma firmy	Živnostník	42,3%	42,3%	44,7%	26,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	42,7%	47,4%	42,3%	27,3%
	Iné	50,0%	29,2%	45,8%	25,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	56,2%	44,9%	50,6%	25,8%
	Od 6 do 9 rokov	47,8%	50,4%	50,4%	23,0%
	10 a viac rokov	40,6%	45,1%	41,1%	27,7%
Pohlavie	muž	43,6%	45,2%	43,5%	26,1%
	žena	41,1%	46,7%	42,0%	28,8%
Vek	Menej ako 40 rokov	53,1%	45,6%	50,0%	21,1%
	40 až 49 rokov	43,0%	48,4%	41,5%	25,5%
	50 až 59 rokov	41,7%	46,6%	41,4%	31,6%
	60 a viac	30,2%	39,1%	39,1%	30,8%

Pokračovanie tabuľky č. 7

Riadkové %		ženy – podnikateľky	sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny	rodinné firmy	rýchlorastúce firmy
Celková vzorka		28,2%	29,7%	43,1%	14,6%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	28,9%	29,2%	42,0%	13,3%
	10 až 49 zamestnancov	28,4%	32,2%	47,6%	16,8%
	50 až 249 zamestnancov	22,8%	27,7%	41,6%	18,8%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	13,5%	21,6%	62,2%	13,5%
	priemysel	34,9%	24,5%	45,3%	17,9%
	stavebníctvo	27,6%	30,2%	47,4%	16,4%
	obchod	29,9%	33,5%	45,3%	14,6%
	ubytovanie a stravovanie	30,3%	28,1%	38,2%	20,2%
	doprava, informácie	27,3%	24,2%	48,5%	18,2%
	obchodné služby	25,3%	29,1%	38,0%	12,3%
	ostatné služby	30,1%	34,2%	39,7%	8,2%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	22,3%	31,2%	37,0%	12,0%
	Trnavský kraj	22,6%	23,7%	38,7%	12,9%
	Trenčiansky kraj	40,9%	35,7%	52,2%	17,4%
	Nitriansky kraj	30,2%	33,7%	40,7%	15,1%
	Žilinský kraj	22,6%	24,7%	48,4%	15,1%
	Banskobystrický kraj	30,4%	33,0%	46,1%	13,0%
	Prešovský kraj	30,8%	29,8%	46,2%	16,3%
	Košický kraj	34,3%	21,6%	45,1%	19,6%
Právna forma firmy	Živnostník	32,9%	32,9%	43,5%	14,2%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	26,7%	28,8%	42,9%	14,7%
	Iné	25,0%	25,0%	45,8%	16,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	31,5%	27,0%	38,2%	15,7%
	Od 6 do 9 rokov	31,9%	32,7%	34,5%	17,7%
	10 a viac rokov	27,3%	29,6%	44,9%	14,0%
Pohlavie	muž	22,8%	29,5%	44,5%	15,3%
	žena	39,8%	30,1%	40,1%	13,2%
Vek	Menej ako 40 rokov	29,8%	26,3%	38,2%	18,0%
	40 až 49 rokov	26,7%	29,7%	40,9%	11,9%
	50 až 59 rokov	28,9%	33,5%	46,6%	14,7%
	60 a viac	27,8%	28,4%	48,5%	15,4%

5 Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora

Administratívne a regulačné zaťaženie podnikania predstavuje významnú bariéru rozvoja sektora malých a stredných podnikov na Slovensku. Podľa výsledkov prieskumu by takmer dve tretiny malých a stredných podnikateľov preferovali **nepriamu podporu formou zníženia administratívnej a regulačnej záťaže podnikania** (61 %). Nepriama podpora formou zníženia administratívnej a regulačnej záťaže sa umiestnila v prieskume na prvom mieste, s pomerne výrazným nárastom za **zjednodušeným zamestnávaním v mikropodnikoch** (43 %).

Takmer jedna tretina podnikateľov by uprednostnila výraznejšiu podporu prostredníctvom **vzdelávania a poradenstva pre podnikateľov** (30 %).

Približne jedna štvrtina podnikateľov preferuje výraznejšiu podporu **inovačných a výskumných aktivít** (26 %), **zavádzanie ekologických produktov a služieb** (25 %), **rekvalifikácie zamestnancov** (24 %) a **využívanie alternatívnych foriem financovania** (24 %). Výraznejšiu **podporu digitalizácie podnikov** preferuje 22 % podnikateľov, **podporu internacionalizácie** 12 % podnikateľov a iné oblasti podpory 7 % podnikateľov.

V porovnaní s prieskumom z roku 2018 podnikatelia výraznejšie viac preferujú nepriamu podporu formou zníženia administratívneho a regulačného zaťaženia (nárast o jednu tretinu, resp. o 19 p. b.). Ostatné oblasti podpory označili podnikatelia v menšej miere ako v roku 2018.

Graf č. 7: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora

Zdroj: Slovak Business Agency

Spracovaná druhostupňová analýza poukazuje na najpreferovanejšie oblasti podpory v rámci posudzovaných charakteristík podnikateľských subjektov.

Výraznejšiu podporu pre **rozvoj inovačných a výskumných** aktivít podnikateľov by preferovali predovšetkým malí a strední podnikatelia z odvetvia priemyslu (30 %), so sídlom v Trenčianskom (33 %) a v Nitrianskom kraji (29 %) a respondenti vo veku od 50 do 59 rokov (30 %).

Podpora internacionalizácie podnikania je dôležitá predovšetkým pre firmy z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (21 %), zo stavebníctva (17 %), z ubytovania a stravovania (15 %), so sídlom v Banskobystrickom (17 %), Košickom (17 %) a v Trenčianskom kraji (15 %).

Zásadne **zjednodušiť zamestnávania v mikropodnikoch** by preferovali najmä subjekty z odvetvia pôdohospodárstva (57 %) a stavebníctva (55 %), so sídlom v Trenčianskom kraji (51 %) a podnikatelia pôsobiaci na trhu od 6 do 10 rokov (49 %).

Výraznejšiu podporu na **rekvalifikáciu zamestnancov** by uprednostnili predovšetkým podnikatelia z odvetvia stavebníctva (32 %), so sídlom v Banskobystrickom kraji (32 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (34 %).

Podpora pre **digitalizáciu podnikania** je dôležitá najmä pre stredné podniky (30 %), podnikateľov z dopravy, informačných a komunikačných činností (30 %), začínajúcich podnikateľov pôsobiacich na trhu menej ako 5 rokov (28 %) a respondentov vo veku menej ako 40 rokov (28 %).

Vzdelávanie a poradenstvo pre podnikateľov preferujú predovšetkým malí podnikatelia (36 %), podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (35 %), obchodných služieb (35 %), firmy so sídlom v Banskobystrickom kraji (37 %), respondenti ženského pohlavia (37 %) a mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (36 %).

Podporu **využívania alternatívnych foriem financovania** by uprednostnili predovšetkým podnikatelia z odvetvia stavebníctva (28 %), z dopravy, informačných a komunikačných činností (33 %), so sídlom v Trenčianskom (28 %) a v Žilinskom kraji (29 %), začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (32 %) a tiež mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (28 %).

Zavádzanie ekologických produktov a služieb je preferovaná oblasť podpory predovšetkým pre podnikateľov zo stavebníctva (31 %), z dopravy, informačných a komunikačných činností (30 %), z ostatných služieb (32 %) a začínajúcich podnikateľov s dĺžkou podnikania menej ako 5 rokov (30 %).

Nepriamu formu podpory prostredníctvom zníženia **administratívnej a regulačnej záťaže** by preferovali predovšetkým podnikatelia z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (73 %), so sídlom v Trenčianskom (66 %) a v Žilinskom kraji (67 %) a respondenti ženského pohlavia (66 %).

Tab. č. 8: Preferované oblasti smerovania podpory z verejného sektora

Riadkové %		inovačné a výskumné aktivity	podporu internacionalizácie	zjednodušené zamestnávanie v mikropodnikoch
Celková vzorka		25,8%	12,1%	42,9%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	25,0%	11,9%	44,4%
	10 až 49 zamestnancov	27,4%	13,5%	41,3%
	50 až 249 zamestnancov	27,7%	10,9%	35,6%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	27,0%	10,8%	56,8%
	priemysel	30,2%	10,4%	38,7%
	stavebníctvo	25,0%	17,2%	55,2%
	obchod	24,4%	9,8%	40,2%
	ubytovanie a stravovanie	25,8%	14,6%	42,7%
	doprava, informácie	21,2%	21,2%	48,5%
	obchodné služby	25,7%	10,6%	40,1%
	ostatné služby	27,4%	13,7%	41,1%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	27,4%	8,9%	37,0%
	Trnavský kraj	20,4%	11,8%	39,8%
	Trenčiansky kraj	33,0%	14,8%	51,3%
	Nitriansky kraj	29,1%	11,6%	45,3%
	Žilinský kraj	16,1%	11,8%	48,4%
	Banskobystrický kraj	27,0%	16,5%	45,2%
	Prešovský kraj	24,0%	9,6%	43,3%
	Košický kraj	24,5%	16,7%	43,1%
Právna forma firmy	Živnostník	25,2%	14,2%	45,1%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	26,0%	11,4%	42,1%
	Iné	25,0%	12,5%	45,8%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	22,5%	14,6%	46,1%
	Od 6 do 9 rokov	21,2%	14,2%	48,7%
	10 a viac rokov	26,8%	11,5%	41,7%
Pohlavie	muž	25,7%	11,5%	43,3%
	žena	26,0%	13,5%	42,0%
Vek	Menej ako 40 rokov	24,6%	14,9%	48,2%
	40 až 49 rokov	27,3%	11,3%	40,7%
	50 až 59 rokov	30,1%	12,0%	44,4%
	60 a viac	17,8%	10,1%	37,9%

Pokračovanie tabuľky č. 8

Riadkové %		rekvalifikáciu zamestnancov	digitalizáciu podnikov	vzdelávanie a poradenstvo pre podnikateľov
Celková vzorka		23,9%	22,3%	29,6%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	23,7%	19,8%	29,2%
	10 až 49 zamestnancov	26,9%	26,9%	35,6%
	50 až 249 zamestnancov	18,8%	29,7%	19,8%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	10,8%	18,9%	35,1%
	priemysel	23,6%	22,6%	24,5%
	stavebníctvo	31,9%	22,4%	31,9%
	obchod	24,8%	21,7%	27,2%
	ubytovanie a stravovanie	23,6%	24,7%	23,6%
	doprava, informácie	24,2%	30,3%	30,3%
	obchodné služby	24,0%	21,9%	34,6%
	ostatné služby	15,1%	20,5%	26,0%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	25,0%	22,6%	27,1%
	Trnavský kraj	25,8%	19,4%	30,1%
	Trenčiansky kraj	19,1%	26,1%	31,3%
	Nitriansky kraj	25,6%	19,8%	31,4%
	Žilinský kraj	18,3%	18,3%	30,1%
	Banskobystrický kraj	32,2%	24,3%	36,5%
	Prešovský kraj	17,3%	21,2%	26,9%
	Košický kraj	25,5%	24,5%	27,5%
Právna forma firmy	Živnostník	23,6%	20,7%	30,5%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	24,5%	23,2%	29,7%
	Iné	8,3%	12,5%	16,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	33,7%	28,1%	32,6%
	Od 6 do 9 rokov	24,8%	23,0%	38,1%
	10 a viac rokov	22,7%	21,6%	28,1%
Pohlavie	muž	22,3%	22,9%	26,1%
	žena	27,3%	21,0%	37,0%
Vek	Menej ako 40 rokov	29,8%	28,1%	36,0%
	40 až 49 rokov	24,9%	21,4%	28,2%
	50 až 59 rokov	20,7%	20,7%	30,1%
	60 a viac	18,9%	18,9%	23,1%

Pokračovanie tabuľky č. 8

Riadkové %		využívanie alternatívnych foriem financovania	zavádzanie ekologických produktov a služieb	uprednostňujeme nepriamu podporu formou zníženia administratívnej/regulačnej záťaže
Celková vzorka		23,6%	25,0%	61,3%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	22,9%	25,9%	60,9%
	10 až 49 zamestnancov	27,4%	22,6%	63,5%
	50 až 249 zamestnancov	20,8%	23,8%	59,4%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	16,2%	27,0%	59,5%
	priemysel	23,6%	22,6%	57,5%
	stavebníctvo	28,4%	31,0%	55,2%
	obchod	22,0%	21,3%	60,6%
	ubytovanie a stravovanie	23,6%	29,2%	64,0%
	doprava, informácie	33,3%	30,3%	72,7%
	obchodné služby	22,9%	22,9%	64,7%
	ostatné služby	23,3%	31,5%	57,5%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	18,8%	20,2%	60,6%
	Trnavský kraj	18,3%	28,0%	60,2%
	Trenčiansky kraj	27,8%	27,8%	66,1%
	Nitriansky kraj	22,1%	29,1%	65,1%
	Žilinský kraj	29,0%	19,4%	68,8%
	Banskobystrický kraj	27,0%	28,7%	63,5%
	Prešovský kraj	26,0%	26,0%	56,7%
	Košický kraj	27,5%	29,4%	51,0%
Právna forma firmy	Živnostník	23,2%	27,2%	58,1%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	24,1%	24,4%	62,7%
	Iné	12,5%	20,8%	50,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	31,5%	30,3%	57,3%
	Od 6 do 9 rokov	26,5%	25,7%	56,6%
	10 a viac rokov	22,3%	24,3%	62,4%
Pohlavie	muž	23,9%	23,6%	59,0%
	žena	22,9%	27,9%	66,1%
Vek	Menej ako 40 rokov	27,6%	27,2%	55,7%
	40 až 49 rokov	26,4%	24,6%	62,3%
	50 až 59 rokov	19,9%	25,6%	63,2%
	60 a viac	18,3%	21,9%	63,9%

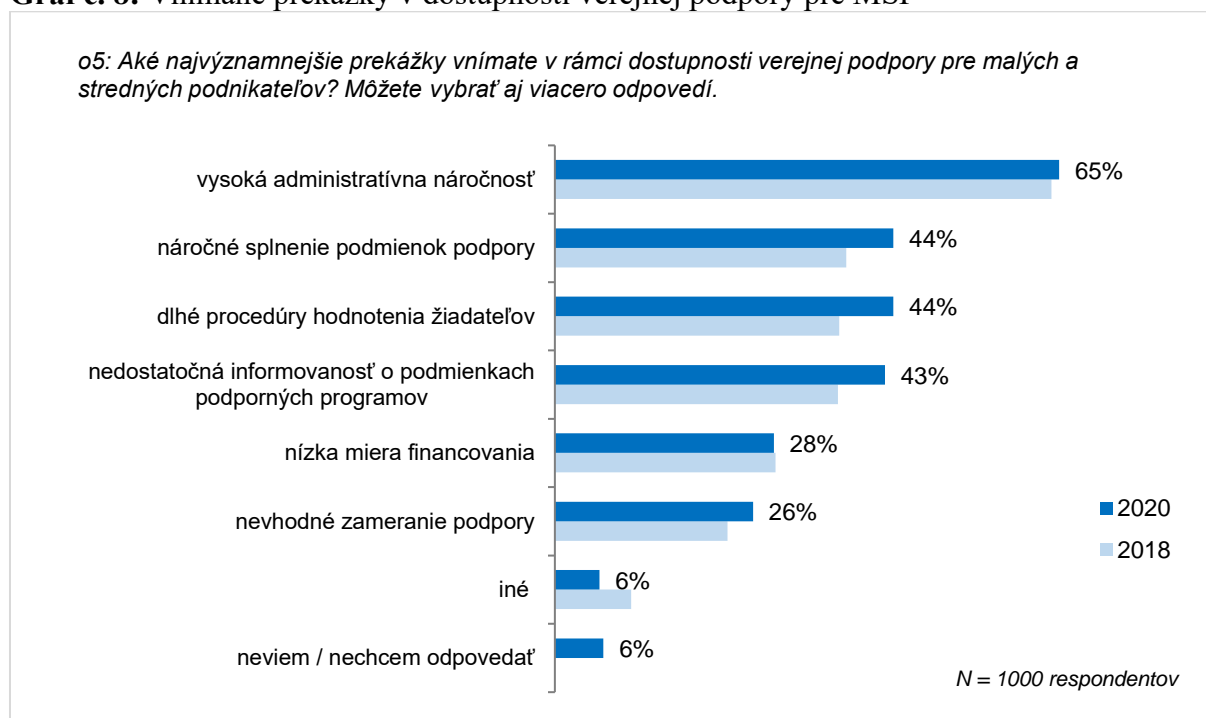
6 Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP

Takmer dve tretiny (65 %) malých a stredných podnikateľov vnímajú ako najvýznamnejšiu prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory pre podnikateľov **vysokú administratívnu náročnosť**.

44 % predstaviteľov malých a stredných podnikov vníma ako prekážku **náročné splnenie podmienok podpory a dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov**. **Nedostatočnú informovanosť o podmienkach podporných programov** považuje za prekážku 43 % podnikateľov.

Nízka miera financovania predstavuje prekážku v dostupnosti verejnej podpory pre 28 % podnikateľov a **nehodné zameranie podpory** pre viac ako jednu štvrtinu podnikateľov (26 %). Iné prekážky v dostupnosti verejnej podpory vníma 6 % podnikateľov. K otázke sa nevedelo alebo nechcelo vyjadriť rovnako 6 % respondentov.

Graf č. 8: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP

Zdroj: Slovak Business Agency

Vysokú administratívnu náročnosť vnímajú ako prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory predovšetkým strední podnikatelia (71 %), firmy z odvetvia pôdohospodárstva (70 %), dopravy, informačných a komunikačných činností (73 %) a so sídlom v Nitrianskom kraji (73 %).

Nízku mieru financovania považujú za prekážku vo využívaní podporných programov predovšetkým podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (35 %), stavebníctva (35 %), so sídlom v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji (zhodne po 34 %) a podnikatelia pôsobiaci na trhu od 6 do 9 rokov (35 %).

Dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov prekážajú predovšetkým firmám z odvetvia pôdohospodárstva (54 %), so sídlom v Trenčianskom (51 %) a v Banskobystrickom kraji (54 %) a začínajúcim podnikateľom pôsobiacim na trhu menej ako 5 rokov (52 %).

Nedostatočnú informovanosť o podmienkach podporných programov uviedli ako prekážku podnikania najmä zástupcovia firiem z odvetvia stavebníctva (47 %), ostatných služieb (49 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (50 %), firmy s dĺžkou podnikania od 6 do 9 rokov (56 %) a respondenti ženského pohlavia (50 %).

Náročné splnenie podmienok podpory uviedli ako prekážku najmä firmy z odvetvia pôdohospodárstva (51 %), iné právne formy podnikateľov (50 %), firmy s dĺžkou podnikania od 6 do 9 rokov (51 %) a respondenti vo veku menej ako 40 rokov (50 %).

Nevhodné zameranie podpory ako prekážku lepšej dostupnosti verejnej podpory považujú predovšetkým zástupcovia firiem z odvetvia pôdohospodárstva (38 %), z dopravy, informačných a komunikačných činností (33 %), firmy so sídlom v Trenčianskom (36 %) a v Žilinskom kraji (30 %), iné právne formy podnikateľských subjektov (42 %) a firmy s dĺžkou podnikania od 6 do 9 rokov (32 %).

Tab. č. 9: Vnímané prekážky v dostupnosti verejnej podpory pre MSP

Riadkové %		vysoká administratívna náročnosť	nízka miera financovania	dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov
Celková vzorka		65,4%	28,4%	43,9%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	63,5%	27,9%	42,4%
	10 až 49 zamestnancov	68,8%	30,8%	48,1%
	50 až 249 zamestnancov	71,3%	26,7%	45,5%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	70,3%	35,1%	54,1%
	priemysel	64,2%	25,5%	41,5%
	stavebníctvo	64,7%	35,3%	49,1%
	obchod	63,0%	29,5%	39,8%
	ubytovanie a stravovanie	68,5%	29,2%	47,2%
	doprava, informácie	72,7%	24,2%	39,4%
	obchodné služby	66,4%	25,7%	45,5%
	ostatné služby	63,0%	26,0%	39,7%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	65,8%	25,3%	39,0%
	Trnavský kraj	62,4%	20,4%	31,2%
	Trenčiansky kraj	64,3%	30,4%	51,3%
	Nitriansky kraj	73,3%	33,7%	46,5%
	Žilinský kraj	64,5%	29,0%	45,2%
	Banskobystrický kraj	69,6%	29,6%	53,9%
	Prešovský kraj	54,8%	33,7%	42,3%
	Košický kraj	68,6%	30,4%	48,0%
Právna forma firmy	Živnostník	62,2%	29,7%	42,3%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	66,6%	28,2%	44,2%
	Iné	62,5%	20,8%	50,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	64,0%	24,7%	51,7%
	Od 6 do 9 rokov	66,4%	34,5%	42,5%
	10 a viac rokov	65,4%	27,9%	43,2%
Pohlavie	muž	64,0%	27,5%	43,8%
	žena	68,3%	30,4%	44,2%
Vek	Menej ako 40 rokov	64,0%	32,0%	45,6%
	40 až 49 rokov	66,5%	27,9%	40,1%
	50 až 59 rokov	69,2%	28,6%	47,7%
	60 a viac	59,2%	24,3%	43,2%

Pokračovanie tabuľky č. 9

Riadkové %		nedostatočná informovanosť o podmienkach podporných programov	náročné splnenie podmienok podpory	nevhodné zameranie podpory
Celková vzorka		42,8%	43,9%	25,7%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	44,1%	44,4%	24,9%
	10 až 49 zamestnancov	42,3%	45,7%	27,4%
	50 až 249 zamestnancov	34,7%	36,6%	27,7%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	43,2%	51,4%	37,8%
	priemysel	40,6%	40,6%	19,8%
	stavebníctvo	47,4%	43,1%	20,7%
	obchod	39,8%	44,5%	25,6%
	ubytovanie a stravovanie	46,1%	40,4%	27,0%
	doprava, informácie	33,3%	30,3%	33,3%
	obchodné služby	42,8%	45,9%	26,4%
	ostatné služby	49,3%	46,6%	28,8%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	40,4%	45,2%	21,6%
	Trnavský kraj	40,9%	36,6%	23,7%
	Trenčiansky kraj	42,6%	48,7%	35,7%
	Nitriansky kraj	50,0%	39,5%	26,7%
	Žilinský kraj	38,7%	46,2%	30,1%
	Banskobystrický kraj	42,6%	43,5%	24,3%
	Prešovský kraj	45,2%	45,2%	25,0%
	Košický kraj	47,1%	42,2%	25,5%
Právna forma firmy	Živnostník	43,5%	42,7%	21,5%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	42,7%	44,1%	26,6%
	Iné	37,5%	50,0%	41,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	43,8%	42,7%	25,8%
	Od 6 do 9 rokov	55,8%	51,3%	31,9%
	10 a viac rokov	40,9%	43,0%	24,8%
Pohlavie	muž	40,5%	41,9%	24,4%
	žena	47,6%	48,3%	28,5%
Vek	Menej ako 40 rokov	46,9%	50,4%	29,4%
	40 až 49 rokov	42,4%	40,9%	26,7%
	50 až 59 rokov	43,2%	44,4%	22,2%
	60 a viac	37,3%	40,2%	24,3%

7 Využitie verejnej podpory

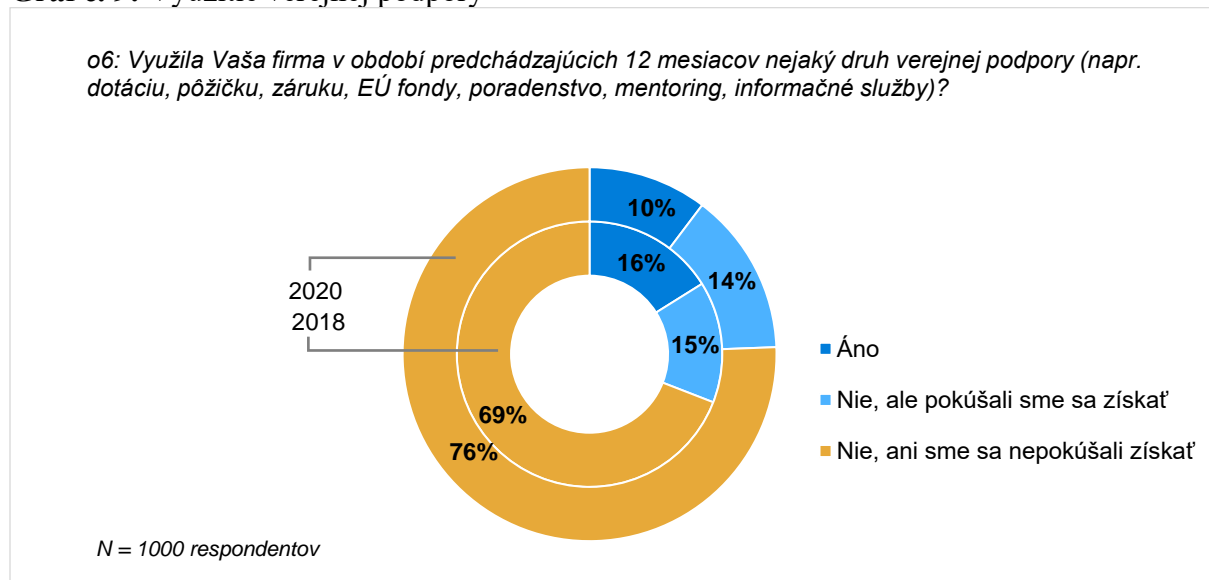
Spracované výsledky prieskumu indikujú, že každý desiaty malý a stredný podnikateľ (10 %) **využil v období predchádzajúcich 12 mesiacov nejaký druh verejnej podpory** (napr. dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy, poradenstvo, mentoring, informačné služby).¹ Ďalších **14 % malých a stredných podnikateľov sa pokúsilo získať verejnú podporu** pre svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov, ale neúspešne.

Viac ako tri štvrtiny (76 %) malých a stredných podnikateľov sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov vôbec nepokúsili o získanie verejnej podpory pre ich podnikanie.

Na základe vyhodnotenia uvedenej otázky a otázky, ktorá hodnotila úroveň informovanosti o verejnej podpore prostredníctvom logistickej regresie je možné predikovať úspešnosť využitia verejnej podpory. Šanca, že podnikateľský subjekt sa bude úspešne uchádzať o verejnú podporu je výrazne vyššia u podnikateľov, ktorí majú dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov, ako u podnikateľov, ktorí pociťujú nedostatok informácií.

V porovnaní s obdobným prieskumom z roku 2018 sa miera využívania podporných opatrení v sektore malých a stredných podnikov znížila. V roku 2018 dosiahol podiel MSP využívajúcich verejnú podporu v období predchádzajúcich 12 mesiacov 16 %. Podiel podnikateľov, ktorí sa neúspešne pokúšali o získanie verejnej podpory bol v oboch prieskumoch na približne rovnakej úrovni.

Graf č. 9: Využitie verejnej podpory

Zdroj: Slovak Business Agency

Zo spracovanej druhostupňovej analýzy odpovedí vyplýva, že **v predchádzajúcich 12 mesiacoch verejnú podporu využili najčastejšie malé (14 %) a stredné podniky (18 %)**,

¹ V prípade, že by sa prieskum z hľadiska veľkostných kategórií podnikov uskutočnil na identickej vzorke ako celý sektor MSP, podiel podnikateľov využívajúcich verejnú podporu by dosiahol 8,3 %.

podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (38 %) a priemyslu (16 %), firmy so sídlom v Žilinskom kraji (16 %) a iné právne formy podnikateľských subjektov (25 %).

Neúspešne sa o verejnú podporu uchádzali predovšetkým malí (22 %) a strední podnikatelia (20 %), firmy z odvetvia pôdohospodárstva (19 %), z dopravy, informačných a komunikačných činností (21 %), so sídlom v Nitrianskom (17 %) a v Prešovskom kraji (17 %).

Podporu nezískali a ani o nej neuvažovali hlavne zástupcovia mikropodnikov (81 %), firmy z odvetvia stavebníctva (83 %), z ostatných služieb (81 %), so sídlom v Trnavskom kraji (83 %), živnostníci (84 %), začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (82 %) a respondenti vo veku 60 a viac rokov (81 %).

Tab. č. 10: Využitie verejnej podpory

Riadkové %		Áno	Nie, ale pokúšali sme sa získať	Nie, ani sme sa nepokúšali získať
Celková vzorka		10,3%	14,1%	75,6%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	8,1%	11,0%	80,9%
	10 až 49 zamestnancov	13,9%	21,6%	64,4%
	50 až 249 zamestnancov	17,8%	19,8%	62,4%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	37,8%	18,9%	43,2%
	priemysel	16,0%	16,0%	67,9%
	stavebníctvo	6,9%	10,3%	82,8%
	obchod	9,8%	15,4%	74,8%
	ubytovanie a stravovanie	9,0%	16,9%	74,2%
	doprava, informácie	3,0%	21,2%	75,8%
	obchodné služby	7,9%	12,7%	79,5%
	ostatné služby	9,6%	9,6%	80,8%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	9,6%	12,3%	78,1%
	Trnavský kraj	6,5%	10,8%	82,8%
	Trenčiansky kraj	10,4%	12,2%	77,4%
	Nitriansky kraj	10,5%	17,4%	72,1%
	Žilinský kraj	16,1%	16,1%	67,7%
	Banskobystrický kraj	9,6%	13,9%	76,5%
	Prešovský kraj	11,5%	17,3%	71,2%
	Košický kraj	9,8%	16,7%	73,5%
Právna forma firmy	Živnostník	4,9%	11,0%	84,1%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	11,6%	15,2%	73,2%
	Iné	25,0%	12,5%	62,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	9,0%	9,0%	82,0%
	Od 6 do 9 rokov	9,7%	11,5%	78,8%
	10 a viac rokov	10,5%	15,0%	74,4%
Pohlavie	muž	10,1%	15,4%	74,4%
	žena	10,7%	11,3%	78,1%
Vek	Menej ako 40 rokov	9,2%	12,7%	78,1%
	40 až 49 rokov	10,4%	15,7%	73,9%
	50 až 59 rokov	13,2%	14,7%	72,2%
	60 a viac	7,1%	11,8%	81,1%

8 Druh využitej verejnej podpory

Zo skupiny malých a stredných podnikateľov, ktorí využili verejnú podporu v období predchádzajúcich 12 mesiacov takmer **polovica (47 %) získala príspevok/grant zo zdrojov EÚ**.

Viac ako jedna štvrtina (26 %) malých a stredných podnikateľov získala **príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu**.

13 % respondentov využilo zvýhodnenú pôžičku/úver a 9 % podnikateľov poradenstvo (individuálne poradenstvo, semináre, workshopy). Daňové zvýhodnenie využilo 4 % podnikateľov a informačné služby 3 % podnikateľov. Iné druhy podpory uviedlo 15 % respondentov.

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2018 podnikatelia vo väčšej miere využili príspevok/grant zo zdrojov EÚ, čo súvisí s výraznejším rozbehom čerpania eurofondov.

Graf č. 10: Druh využitej verejnej podpory

Zdroj: Slovak Business Agency

9 Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania

Viac ako jedna tretina (38 %) podnikateľov, ktorá získala verejnú podporu na svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov ju využila na zamestnávanie a udržania pracovníkov.

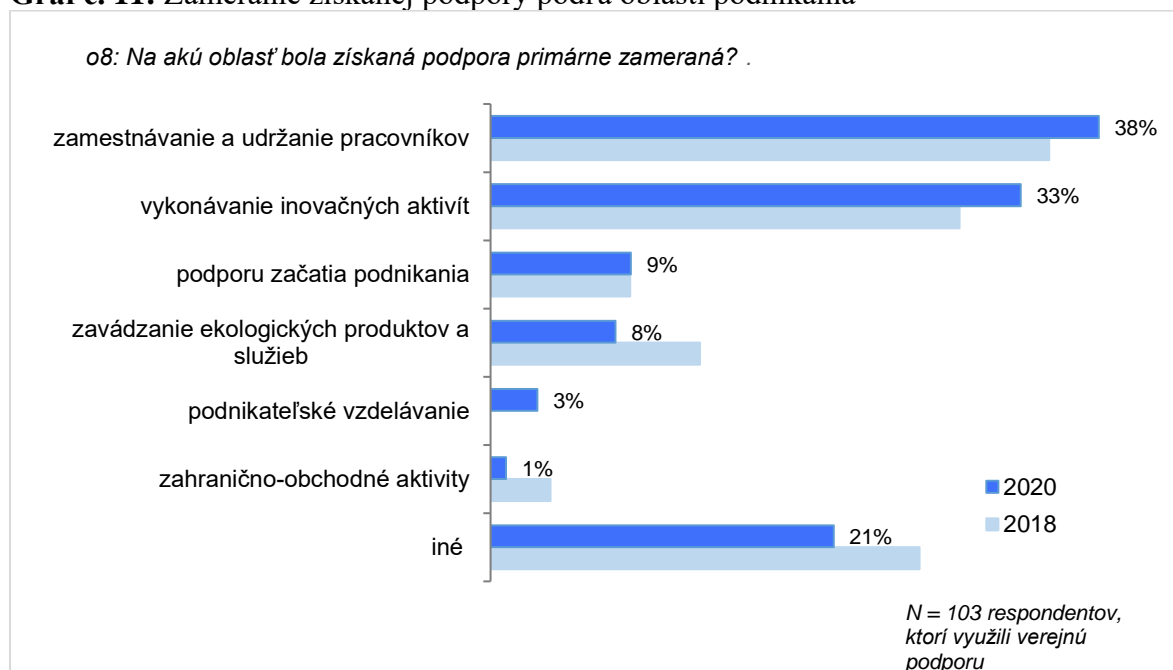
Jedna tretina podnikateľov (33 %) využila získanú podporu na zavádzanie inovačných aktivít. Podpora začatia podnikania bola primárnym cieľom využitej podpory v prípade 9 % podnikateľov.

Na zavádzanie ekologických produktov a služieb bola podpora primárne využitá v prípade 8 % respondentov. Na podnikateľské vzdelávania využili podporu 3 % podnikateľov.

Na podporu zahranično-obchodných aktivít bola využitá podpora len v prípade 1 % malých a stredných podnikateľov.

Viac ako jedna pätina (21 %) respondentov využila získanú podporu na rozvoj iných oblastí, ako napríklad podpora poľnohospodárskej výroby, obchodných aktivít, či rozvoj zamestnancov.

Graf č. 11: Zameranie získanej podpory podľa oblastí podnikania

Zdroj: Slovak Business Agency

10 Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou

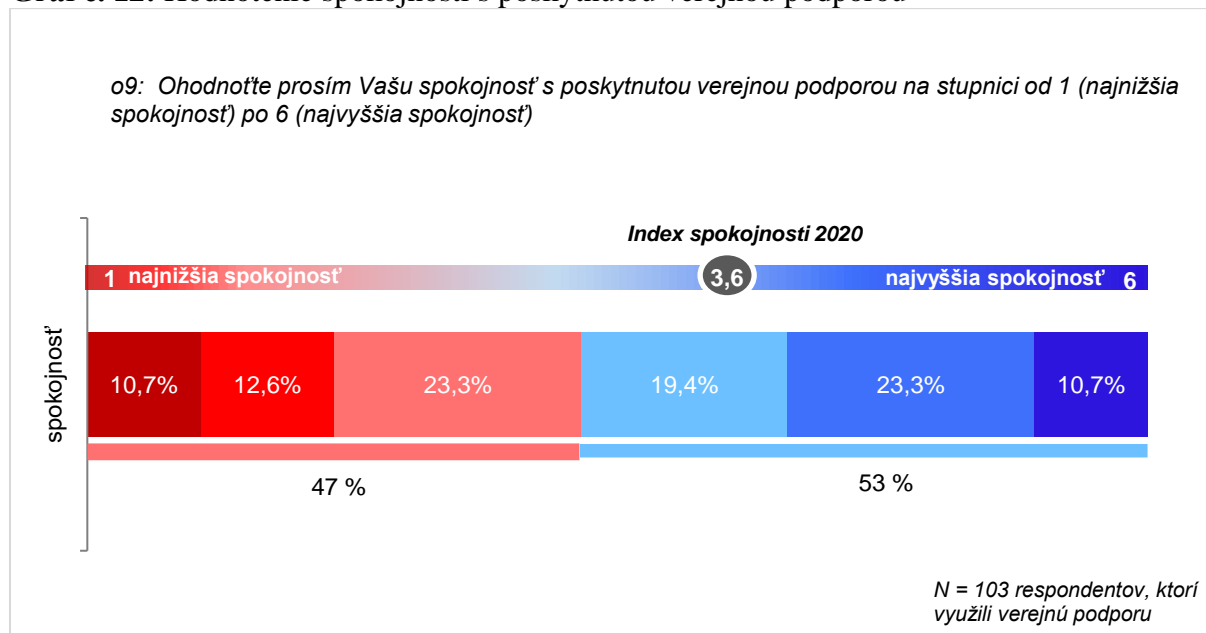
U malých a stredných podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na svoje podnikanie celkovo prevláda spokojnosť s poskytnutou podporou.

Podľa hodnotenia výsledkov prieskumu na stupnici od 1 (najnižšia spokojnosť) po 6 (najvyššia spokojnosť) u 53 % malých a stredných podnikateľov prevláda spokojnosť (hodnotenie 4 až 6) s poskytnutou podporou. Na druhej strane, u 47 % malých a stredných podnikateľov prevláda nespokojnosť s verejnou podporou (hodnotenie 1 až 3).

Index spokojnosti malých a stredných podnikateľov s poskytnutou verejnou podporou dosiahol v roku 2020 podľa spracovaných výsledkov prieskumu 3,6 bodu (na stupnici od 1 po 6).²

V porovnaní s obdobným prieskumom z roku 2018 Index spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou poklesol z úrovne 3,8 bodu v roku 2018 na 3,6 bodu v roku 2020.

Graf č. 12: Hodnotenie spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou

Zdroj: Slovak Business Agency

Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov platí pravidlo, **čím väčší podnik, tým je spokojnosť s poskytnutou verejnou podporou vyššia**. Prejavuje sa to aj na indexe spokojnosti, ktorý je najnižší (3,6 bodu) v prípade mikropodnikov a naopak, najvyššiu hodnotu (4,1 body) dosahuje index u stredných podnikov.

² Výpočet indexu vychádza z percentuálneho zastúpenia jednotlivých odpovedí (napr. hodnotu 6 označilo 30 % respondentov, hodnotu 5 označilo 40 %, atď.). Percentá boli následne prenasobené zodpovedajúcim počtom bodov. Prenásobené hodnoty za všetky odpovede boli v ďalšom kroku sčítané, pričom maximálna možná hodnota je 600. Z dôvodu prevedenia bodov na stupnicu od 1 do 6 bol súčet vydelený hodnotou 100.

11 Dopad verejnej podpory na podnikanie

U podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na rozvoj svojho podnikania prevládali pozitívne dopady.

Takmer jedna tretina podnikateľov (32 %) využila získanú podporu na **udržanie zamestnanosti** vo firme. Štvrtine malých a stredných podnikateľov napomohla získaná podpora **posilniť postavenie firmy na trhu** (25 %).

U 17 % podnikateľov sa získaná podpora premietla do **rozvoja inovačného potenciálu** firmy. 15 % podnikateľom získaná podpora **podnietila expanziu firmy** a 14 % podnikateľom využitá podpora napomohla preklenúť **krátkodobé problémy v podnikaní**.

Vstúpiť na nové trhy so svojimi výrobkami a službami sa prostredníctvom verejnej podpory podarilo 9 % podporených firiem.

Získanie potrebných informácií prostredníctvom verejnej podpory deklarovalo 8 % podnikateľov.

V prípade 15 % respondentov sa verejná podpora premietla v podnikaní iným spôsobom, ako napríklad: udržanie a stabilizáciu firmy, zvyšovanie produktivity, zlepšenie kvality služieb, či nákup nových zariadení.

7 % respondentov uviedlo, že získaná podpora doposiaľ **nemala žiadne výsledky**. Na otázku nevedelo alebo nechcelo odpovedať 4 % respondentov.

Graf č. 13: Dopad verejnej podpory na podnikanie

Zdroj: Slovak Business Agency

12 Hodnotenie trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity)

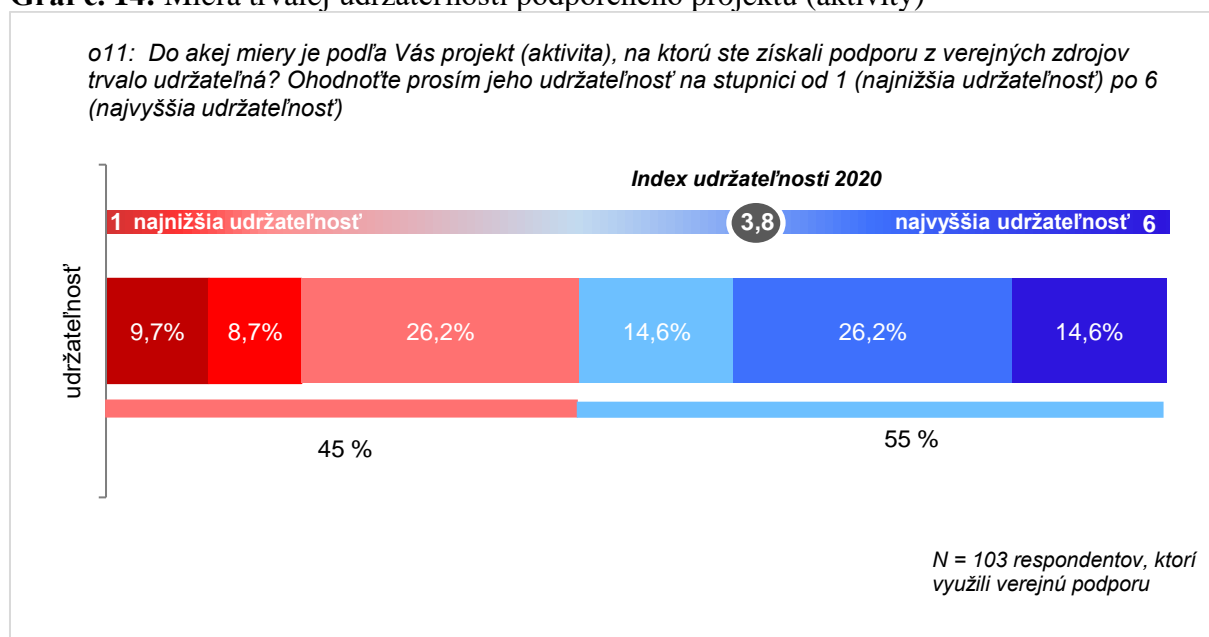
Oslovení podnikatelia v prieskume mali možnosť sa vyjadriť aj k trvalej udržateľnosti podporeného projektu, či aktivity. **Viac ako polovica (55 %)** malých a stredných podnikateľov hodnotila projekt/aktivitu, na ktorú získali verejnú podporu **ako trvale udržateľnú** (bodové hodnotenie od 4 po 6).

Naopak, menej ako polovica (45 %) podnikateľov deklarovala, že projekt/aktivita, na ktorú získali verejnú podporu **bude mať nízku trvalú udržateľnosť** (bodové hodnotenie od 1 po 3).

Index udržateľnosti verejnej podpory podnikania dosiahol v roku 2020 na základe spracovaných výsledkov prieskumu 3,8 bodu (na stupnici od 1 po 6). V porovnaní s obdobným prieskumom z roku 2018 sa index udržateľnosti miere znížil z úrovne 4,0 bodu v roku 2018 na 3,8 bodu v roku 2020.

Metodika výpočtu indexu udržateľnosti verejnej podpory podnikania zodpovedá konštrukcii indexu spokojnosti malých a stredných podnikateľov s poskytnutou verejnou podporou, ktorý je prezentovaný v predchádzajúcej kapitole 10.

Graf č. 14: Miera trvalej udržateľnosti podporeného projektu (aktivity)

Zdroj: Slovak Business Agency

13 Využitie zdroje informácií o verejnej podpore

Podnikatelia, ktorí získali verejnú podporu pre svoje podnikanie uviedli **oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu** (30 %) ako najčastejšie využívaný zdroj informácií o verejnej podpore.

Jedna štvrtina podnikateľov získala informácie o verejnej podpore od **svojich priateľov, známych a obchodných partnerov** (25 %) a prostredníctvom **výzvy na predkladanie projektov** (23 %).

Iné internetové zdroje využila jedna pätina (20 %) malých a stredných podnikateľov. V menšej miere sa podnikatelia dozvedeli o verejnej podpore prostredníctvom sociálnych sietí (7 %), televízii a tlačenej médií (6 %), inkubátorov a coworkingových centier (5 %) a podnikateľských združení (3 %).

V rámci iných zdrojov respondenti uvádzali napríklad externého účtovníka, Úrad práce, či banku.

Graf č. 15: Využitie zdroje informácií o verejnej podpore

Zdroj: Slovak Business Agency

14 Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia

Takmer polovica (44 %) malých a stredných podnikateľov, ktorí neboli úspešní pri uchádzaní sa o verejnú podporu najčastejšie uvádzali, že sa pokúsili získať **príspevok/grant zo zdrojov EÚ** (44 %).

Viac ako jedna štvrtina respondentov (28 %) v prieskume deklarovala, že sa neúspešne uchádzala o **príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu**.

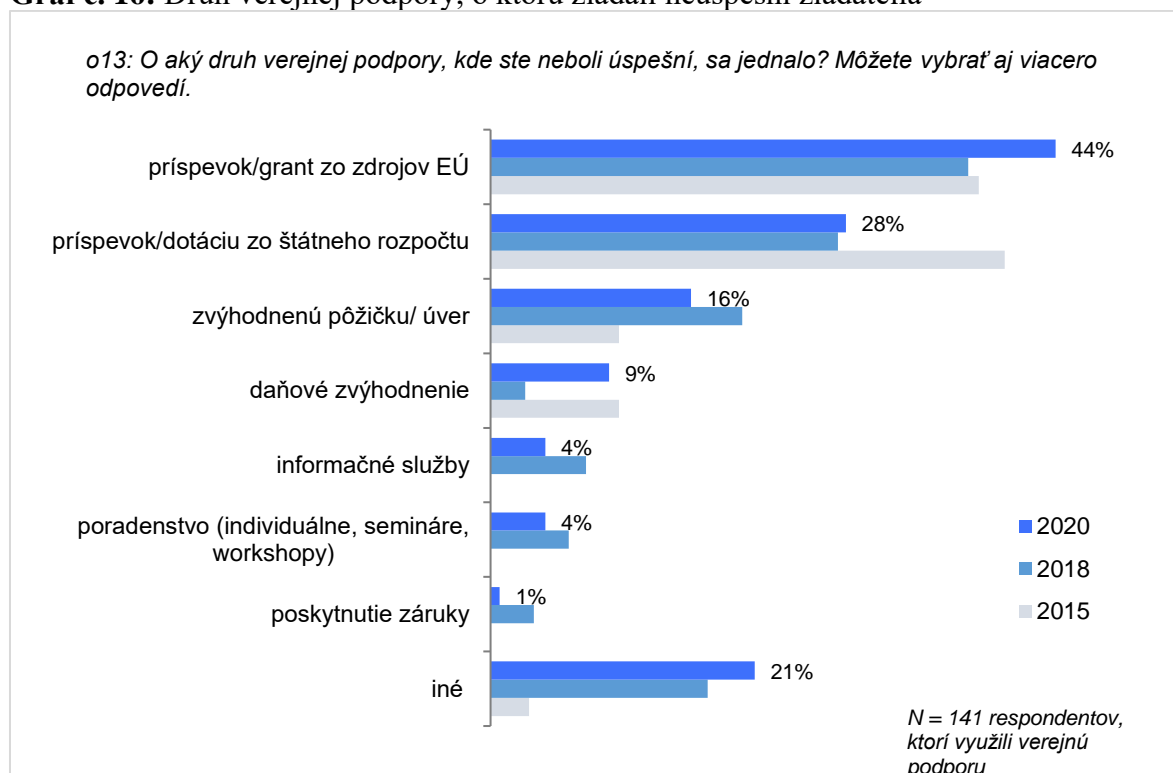
16 % podnikateľov sa pokúsilo získať **zvýhodnenú pôžičku/úver**. Takmer každý desiaty podnikateľ sa snažil získať **daňové zvýhodnenie** (9 %).

4 % z neúspešných žiadateľov sa pokúsilo získať informačné služby a poradenstvo. 1 % respondentov sa snažilo o poskytnutie záruky.

V rámci odpovedí iné boli uvádzané podporné opatrenia ako napríklad: podpora vytvárania nových pracovných miest, podpora elektromobility, či podpora zníženie energetickej náročnosti.

V porovnaní s predchádzajúcimi obdobnými prieskumami, ktoré boli zrealizované v minulosti sa neúspešní žiadatelia výraznejšie uchádzali o príspevky/granty zo zdrojov EÚ. O príspevky a dotácie zo štátneho rozpočtu sa neúspešní žiadatelia uchádzali v obdobnej miere ako v roku 2018, ale podstatne menej ako v roku 2015. Záujem o ostatné druhy podpory bol v porovnaní s minulosťou pomerne diferencovaný.

Graf č. 16: Druh verejnej podpory, o ktorú žiadali neúspešní žiadatelia

Zdroj: Slovak Business Agency

15 Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu

Takmer jedna štvrtina (23 %) malých a stredných podnikateľov neuspela so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory z dôvodu **nedostatku finančných prostriedkov**.

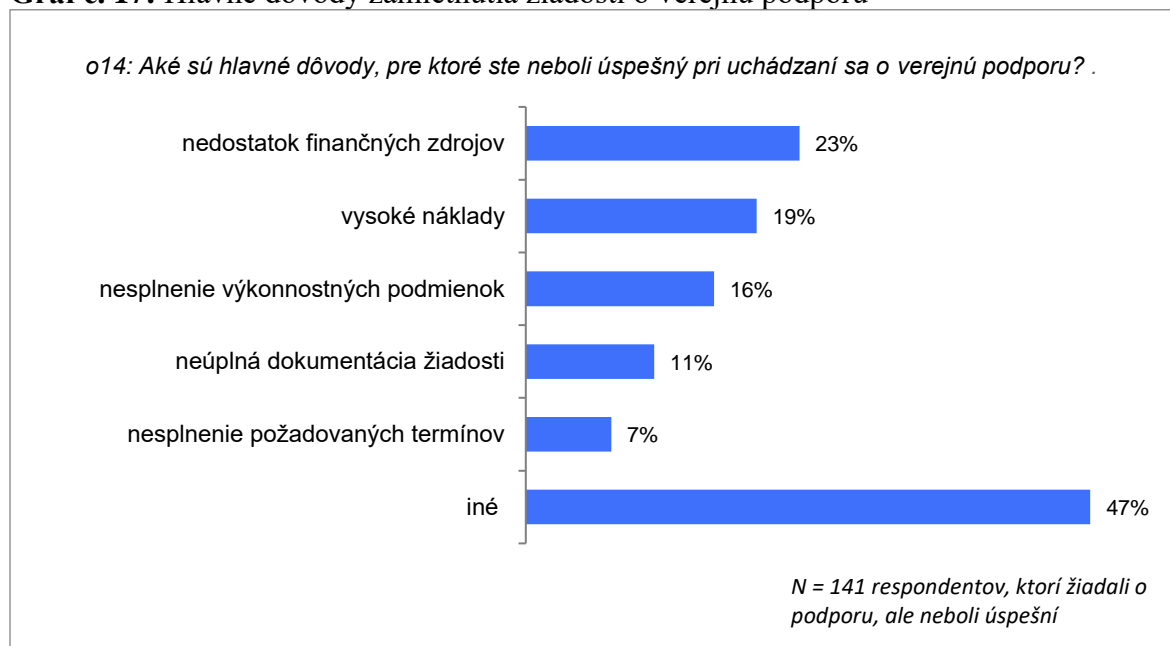
Približne jedna pätina (19 %) malých a stredných podnikateľov neuspela so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory z dôvodu **vysokých nákladov**.

Nesplnenie výkonnostných podmienok bolo dôvodom zamietnutia žiadosti o verejnú podporu pre 16 % podnikateľov.

Neúplná dokumentácia žiadosti bola dôvodom zamietnutia žiadosti o verejnú podporu podľa vyjadrenia každého desiateho podnikateľa (11 %). **Nesplnenie požadovaných termínov** bol dôvod neúspechu pre 7 % podnikateľov.

Iné dôvody zamietnutia žiadostí deklarovalo 47 % respondentov, pričom uvádzané boli napríklad: administratívne prekážky, nesplnenie požadovaných termínov, nedostatočné informácie, prípadne respondenti presne nepoznali dôvody neúspechu.

Graf č. 17: Hlavné dôvody zamietnutia žiadosti o verejnú podporu

Zdroj: Slovak Business Agency

16 Dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie

Štyria z desiatich malých a stredných podnikateľov (40 %) sa neuchádzali o verejnú podporu, pretože **podporu nepovažovali za potrebnú**.

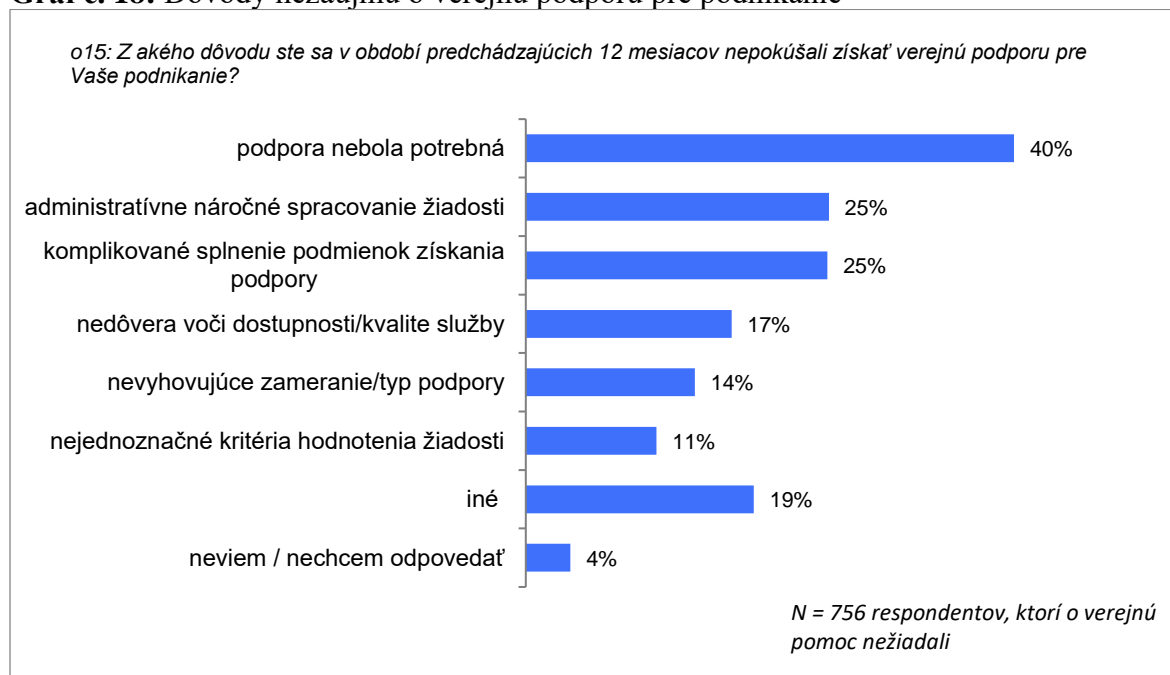
Jedna štvrtina (25 %) malých a stredných podnikateľov sa neuchádzala o verejnú podporu z dôvodu **administratívne náročného spracovania žiadostí** a z dôvodu **komplikovaného splnenia podmienok získania podpory**.

Nedôvera voči dostupnosti a kvalite služby bola dôvod, pre ktorý sa 17 % malých a stredných podnikateľov neuchádzalo o získanie verejnej podpory. Ďalším 14 % podnikateľom nevyhovovalo **zameranie a typ podpory** a 11 % firiem sa neuchádzalo o získanie verejnej podpory pre **nejednoznačné kritériá hodnotenia žiadostí**.

Iné dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie uviedla takmer jedna pätina respondentov (19 %). Najčastejšie respondenti uviedli odpovede ako: časovo náročné získanie podpory, vysoká administratívna náročnosť, nedostatok informácií, negatívne skúsenosti, či korupcia.

4 % respondentov nevedelo alebo nechcelo na danú otázku odpovedať.

Graf č. 18: Dôvody nezáujmu o verejnú podporu pre podnikanie

Zdroj: Slovak Business Agency

Administratívne náročné spracovanie žiadosti, ako dôvod nezáujmu o verejnú podporu, najčastejšie uvádzali strední podnikatelia s počtom zamestnancov od 50 do 249 (33 %), firmy z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (32 %), z ostatných služieb (39 %), so sídlom v Trenčianskom (30 %) a v Nitrianskom kraji (31 %) a iné právne formy podnikateľských subjektov (47 %).

Pre **komplikované splnenie podmienok podpory** sa neuchádzali o získanie verejnej podpory predovšetkým podnikatelia z odvetvia ostatných služieb (39 %), so sídlom v Trenčianskom kraji (35 %), iné právne formy podnikateľských subjektov (40 %) a podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (30 %).

Nevyhovujúce zameranie a typ podpory odrádzali predovšetkým podnikateľov z odvetvia pôdohospodárstva (19 %), ubytovania a stravovania (18 %), ostatných služieb (29 %), so sídlom v Trenčianskom (23 %) a v Nitrianskom kraji (18 %), respondenti ženského pohlavia (18 %) a respondenti vo veku od 40 do 49 rokov (18 %).

Nedôveru voči dostupnosti a kvalite služby uvádzali ako dôvod nezáujmu o verejnú podporu najčastejšie strední podnikatelia s počtom zamestnancov od 50 do 249 (27 %), respondenti z odvetvia priemyslu (28 %) a firmy so sídlom v Trenčianskom kraji (26 %).

Nejednoznačné kritériá hodnotenia žiadostí uvádzali najčastejšie podnikatelia z odvetvia priemyslu (14 %), ostatných služieb (22 %), so sídlom v Trenčianskom (18 %) a v Prešovskom kraji (14 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (15 %).

Verejnú podporu nepovažovali za potrebnú predovšetkým podnikatelia z odvetvia stavebníctva (46 %), so sídlom v Trnavskom (47 %) a v Košickom kraji (45 %), živnostníci (45 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (58 %).

Tab. č. 11: Dôvody nezájmu o verejnú podporu pre podnikanie

Riadkové %		administratívne náročné spracovanie žiadosti	komplikované splnenie podmienok získania podpory	nevyhovujúce zameranie/typ podpory
Celková vzorka		25,1%	25,0%	14,0%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	24,2%	25,4%	13,6%
	10 až 49 zamestnancov	25,4%	22,4%	17,2%
	50 až 249 zamestnancov	33,3%	27,0%	11,1%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	12,5%	12,5%	18,8%
	priemysel	29,2%	29,2%	11,1%
	stavebníctvo	25,0%	25,0%	9,4%
	obchod	24,2%	24,7%	14,7%
	ubytovanie a stravovanie	22,7%	25,8%	18,2%
	doprava, informácie	32,0%	20,0%	12,0%
	obchodné služby	22,0%	22,8%	11,2%
	ostatné služby	39,0%	33,9%	28,8%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	23,2%	22,8%	12,3%
	Trnavský kraj	16,9%	26,0%	6,5%
	Trenčiansky kraj	30,3%	34,8%	22,5%
	Nitriansky kraj	30,6%	24,2%	17,7%
	Žilinský kraj	30,2%	25,4%	12,7%
	Banskobystrický kraj	21,6%	20,5%	17,0%
	Prešovský kraj	28,4%	29,7%	17,6%
	Košický kraj	25,3%	20,0%	8,0%
Právna forma firmy	Živnostník	22,2%	21,3%	10,1%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	25,7%	26,0%	15,9%
	Iné	46,7%	40,0%	0,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	27,4%	30,1%	11,0%
	Od 6 do 9 rokov	21,3%	21,3%	15,7%
	10 a viac rokov	25,4%	24,9%	14,1%
Pohlavie	muž	26,4%	25,0%	12,2%
	žena	22,5%	24,9%	17,7%
Vek	Menej ako 40 rokov	21,9%	28,1%	12,4%
	40 až 49 rokov	26,9%	22,1%	17,7%
	50 až 59 rokov	28,1%	27,6%	13,5%
	60 a viac	21,9%	22,6%	10,2%

Pokračovanie tabuľky č. 11

Riadkové %		nedôvera voči dostupnosti/kvalite služby	nejednoznačné kritéria hodnotenia žiadosti	podpora nebola potrebná	iné
Celková vzorka		17,1%	10,8%	40,5%	18,9%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	15,2%	11,4%	44,2%	18,4%
	10 až 49 zamestnancov	20,1%	9,0%	32,8%	19,4%
	50 až 249 zamestnancov	27,0%	9,5%	23,8%	22,2%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	6,3%	6,3%	31,3%	43,8%
	priemysel	27,8%	13,9%	26,4%	25,0%
	stavebníctvo	15,6%	7,3%	45,8%	10,4%
	obchod	17,4%	12,6%	43,2%	13,2%
	ubytovanie a stravovanie	15,2%	12,1%	43,9%	15,2%
	doprava, informácie	16,0%	0,0%	32,0%	36,0%
	obchodné služby	14,7%	8,2%	43,1%	22,4%
	ostatné služby	20,3%	22,0%	32,2%	20,3%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	16,7%	11,8%	43,0%	20,6%
	Trnavský kraj	16,9%	7,8%	46,8%	19,5%
	Trenčiansky kraj	25,8%	18,0%	30,3%	15,7%
	Nitriansky kraj	16,1%	9,7%	33,9%	17,7%
	Žilinský kraj	9,5%	6,3%	38,1%	22,2%
	Banskobystrický kraj	11,4%	6,8%	39,8%	19,3%
	Prešovský kraj	18,9%	13,5%	41,9%	13,5%
	Košický kraj	20,0%	9,3%	45,3%	20,0%
Právna forma firmy	Živnostník	15,9%	10,1%	45,4%	17,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	17,4%	11,2%	39,5%	19,5%
	Iné	20,0%	6,7%	6,7%	20,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	12,3%	15,1%	57,5%	6,8%
	Od 6 do 9 rokov	10,1%	12,4%	43,8%	18,0%
	10 a viac rokov	18,7%	10,1%	37,9%	20,5%
Pohlavie	muž	17,8%	11,2%	40,6%	17,8%
	žena	15,7%	10,0%	40,2%	21,3%
Vek	Menej ako 40 rokov	11,8%	7,3%	43,8%	14,0%
	40 až 49 rokov	20,1%	12,9%	35,3%	19,3%
	50 až 59 rokov	19,3%	12,0%	41,7%	17,2%
	60 a viac	15,3%	10,2%	43,8%	27,0%

17 Preferované informačné zdroje o verejnej podpore

Podľa výsledkov prieskumu dve tretiny malých a stredných podnikateľov (66 %) považujú **internet** za najviac preferovaný zdroj o verejnej podpore pre podnikateľov.

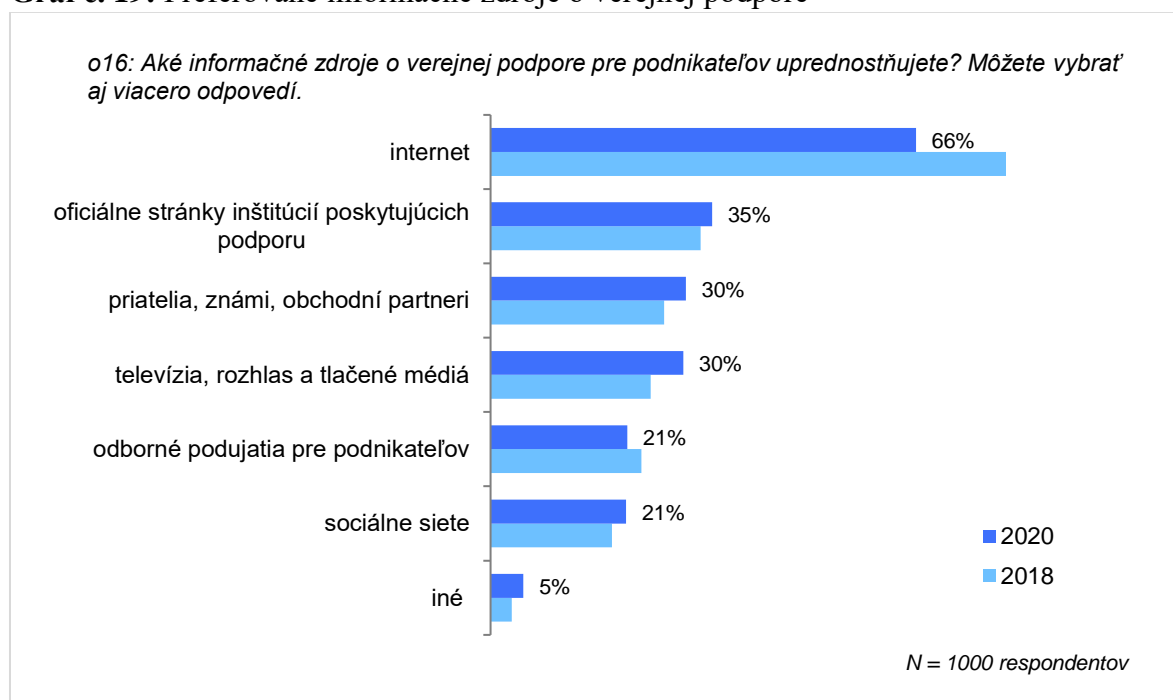
Viac ako jedna tretina podnikateľov (35 %) považuje **oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu** za preferovaný zdroj informácií o verejnej podpore.

Menej ako jedna tretina respondentov (30 %) uviedla v prieskume **priateľov, známych a obchodných partnerov** ako preferovaný zdroj informácií o verejnej podpore. Obdobná skupina respondentov (30 %) ako informačný zdroj **preferuje televíziu, rozhlas a tlačené médiá**.

Odborné podujatia pre podnikateľov a sociálne siete preferuje jedna pätina respondentov (21 %). Iné informačné zdroje preferuje 5 % podnikateľov.

V porovnaní s prieskumom z roku 2018 bol zaznamenaný pokles respondentov, ktorí preferujú internet (o 14 p. b.) ako informačný zdroj. Mierny pokles zaznamenali aj odborné podujatia pre podnikateľov. V prípade ostatných informačných zdrojov došlo k nárastu.

Graf č. 19: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore

Zdroj: Slovak Business Agency

Internet, ako preferovaný informačný zdroj o verejnej podpore, uprednostňujú predovšetkým malí a strední podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (73 %), stavebníctva (73 %), dopravy, informačných a komunikačných činností (73 %), so sídlom v Žilinskom kraji (74 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (74 %).

Televíziu, rozhlas a tlačené médiá, ako informačný zdroj, uprednostňujú predovšetkým podnikatelia so sídlom v Banskobystrickom kraji (36 %), respondenti ženského pohlavia (38 %), či mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (35 %).

Sociálne siete uprednostňujú najmä podnikatelia zo stavebníctva (28 %), so sídlom v Trenčianskom (27 %) a v Nitrianskom kraji (27 %), podnikatelia pôsobiaci na trhu od 6 do 10 rokov (29 %) a mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (26 %).

Preferenciu **k oficiálnym stránkam verejných inštitúcií poskytujúcim podporu** v prieskume deklarovali predovšetkým malí podnikatelia s počtom zamestnancov od 10 do 49 (39 %), so sídlom v Trenčianskom (43 %) a v Nitrianskom kraji (44 %), začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (44 %) a mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (43 %).

K využívaniu **odborných podujatí pre podnikateľov** sa podľa výsledkov prieskumu prikláňali predovšetkým podnikatelia so sídlom v Trenčianskom (25 %) a v Košickom kraji (25 %), iné právne formy podnikateľských subjektov (29 %), podnikateľské subjekty pôsobiace na trhu menej ako 5 rokov (27 %), respondenti ženského pohlavia (25 %) a podnikatelia vo veku 60 a viac rokov (27 %).

Priateľov, známych a obchodných partnerov, ako informačný zdroj, uprednostňujú predovšetkým malé podniky s počtom zamestnancov od 10 do 49 (35 %), stredné podniky s počtom zamestnancov od 50 do 249 (35 %), firmy so sídlom v Banskobystrickom kraji (37 %) a v krajoch Východného Slovenska (35 %).

Tab. č. 12: Preferované informačné zdroje o verejnej podpore

Riadkové %		internet	televízia, rozhlas a tlačené médiá	sociálne siete
Celková vzorka		66,2%	30,0%	21,1%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	67,9%	31,5%	23,6%
	10 až 49 zamestnancov	66,8%	29,3%	16,3%
	50 až 249 zamestnancov	53,5%	20,8%	13,9%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	73,0%	27,0%	13,5%
	priemysel	51,9%	26,4%	16,0%
	stavebníctvo	73,3%	30,2%	28,4%
	obchod	65,7%	28,3%	20,5%
	ubytovanie a stravovanie	70,8%	29,2%	22,5%
	doprava, informácie	72,7%	33,3%	18,2%
	obchodné služby	66,1%	32,5%	21,9%
	ostatné služby	65,8%	31,5%	19,2%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	64,4%	29,1%	19,2%
	Trnavský kraj	63,4%	33,3%	22,6%
	Trenčiansky kraj	69,6%	31,3%	27,0%
	Nitriansky kraj	64,0%	31,4%	26,7%
	Žilinský kraj	74,2%	28,0%	17,2%
	Banskobystrický kraj	70,4%	35,7%	21,7%
	Prešovský kraj	61,5%	28,8%	16,3%
	Košický kraj	64,7%	23,5%	21,6%
Právna forma firmy	Živnostník	64,2%	29,3%	24,4%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	67,4%	30,4%	20,1%
	Iné	50,0%	25,0%	16,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	74,2%	31,5%	21,3%
	Od 6 do 9 rokov	71,7%	31,0%	29,2%
	10 a viac rokov	64,5%	29,7%	19,9%
Pohlavie	muž	67,1%	26,4%	19,7%
	žena	64,3%	37,6%	24,1%
Vek	Menej ako 40 rokov	70,6%	34,6%	26,3%
	40 až 49 rokov	64,4%	28,2%	22,6%
	50 až 59 rokov	65,8%	28,2%	21,1%
	60 a viac	64,5%	30,2%	11,2%

Pokračovanie tabuľky č. 12

Riadkové %		oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu	odborné podujatia pre podnikateľov	priatelia, známi, obchodní partneri	iné
Celková vzorka		34,5%	21,3%	30,4%	5,1%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	32,9%	21,7%	28,5%	4,3%
	10 až 49 zamestnancov	38,5%	20,7%	34,6%	7,7%
	50 až 249 zamestnancov	37,6%	19,8%	34,7%	5,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	24,3%	24,3%	27,0%	5,4%
	priemysel	34,9%	20,8%	31,1%	4,7%
	stavebníctvo	34,5%	21,6%	33,6%	5,2%
	obchod	36,2%	21,7%	33,9%	4,7%
	ubytovanie a stravovanie	33,7%	15,7%	29,2%	4,5%
	doprava, informácie	27,3%	15,2%	21,2%	0,0%
	obchodné služby	35,6%	23,6%	27,1%	6,2%
	ostatné služby	32,9%	19,2%	32,9%	5,5%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	34,9%	21,9%	25,3%	6,5%
	Trnavský kraj	34,4%	16,1%	31,2%	4,3%
	Trenčiansky kraj	42,6%	25,2%	30,4%	5,2%
	Nitriansky kraj	44,2%	24,4%	32,6%	4,7%
	Žilinský kraj	35,5%	15,1%	25,8%	4,3%
	Banskobystrický kraj	27,8%	19,1%	36,5%	4,3%
	Prešovský kraj	23,1%	22,1%	34,6%	6,7%
	Košický kraj	34,3%	24,5%	35,3%	2,0%
Právna forma firmy	Živnostník	34,1%	19,1%	30,1%	4,9%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	34,5%	21,8%	31,0%	5,3%
	Iné	37,5%	29,2%	16,7%	0,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	43,8%	27,0%	32,6%	4,5%
	Od 6 do 9 rokov	36,3%	20,4%	31,9%	1,8%
	10 a viac rokov	33,2%	20,8%	29,9%	5,6%
Pohlavie	muž	34,1%	19,8%	32,6%	5,6%
	žena	35,4%	24,5%	25,7%	4,1%
Vek	Menej ako 40 rokov	42,5%	20,2%	25,9%	3,1%
	40 až 49 rokov	33,8%	20,5%	32,6%	4,2%
	50 až 59 rokov	37,2%	19,5%	33,5%	7,9%
	60 a viac	20,7%	27,2%	27,2%	5,3%

18 Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti

Podľa výsledkov prieskumu viac ako polovica malých a stredných podnikateľov (51 %) plánuje v budúcnosti využiť verejnú podporu pre svoje podnikanie.

Približne jedna pätina respondentov plánuje v budúcnosti využiť **príspevok/grant zo zdrojov EÚ** (20 %) a **daňové zvýhodnenie** (19 %).

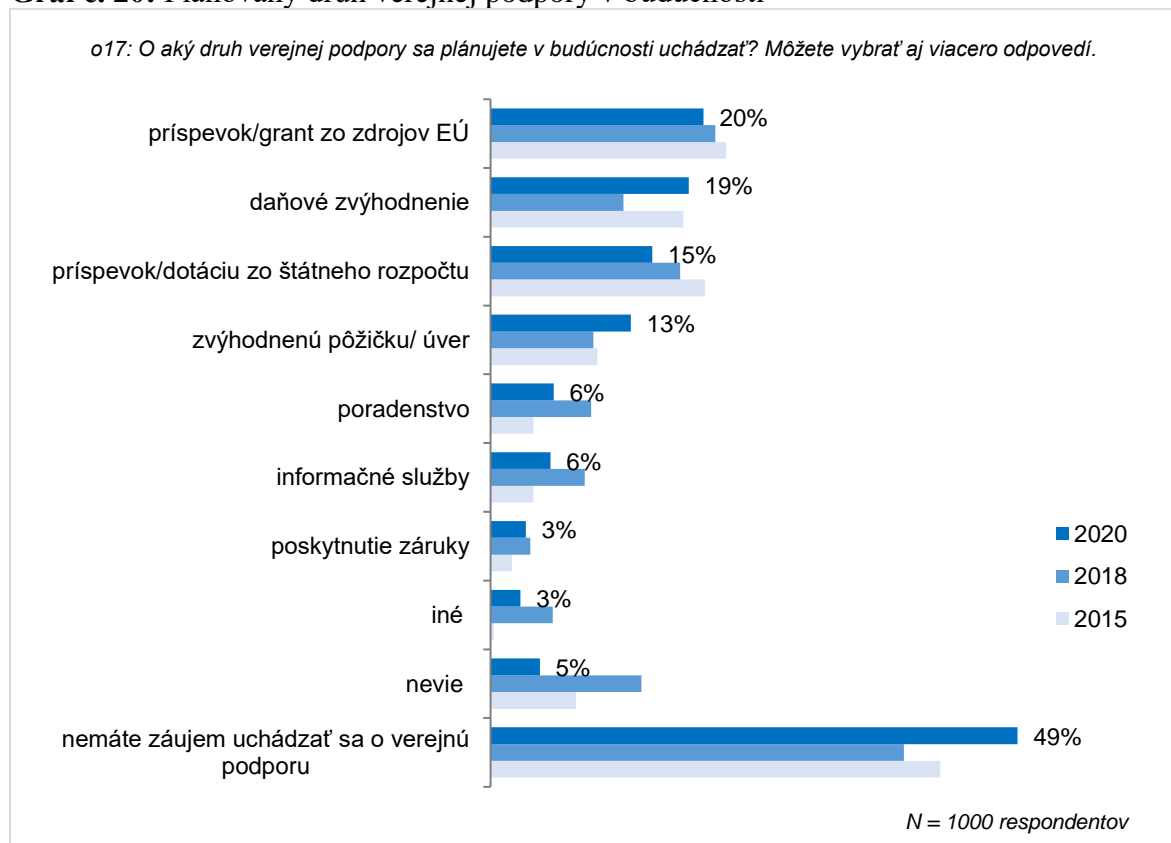
Príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu plánuje v budúcnosti využiť 15 % malých a stredných podnikov. 13 % podnikateľov plánuje využiť **zvýhodnenú pôžičku/úver**, 6 % **poradenstvo a informačné služby** a 3 % záruku.

Iné druhy verejnej podpory plánuje v budúcnosti využiť 3 % malých a stredných podnikateľov. Presne špecifikovať plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti nevedelo 5 % respondentov.

V porovnaní s výsledkami obdobných prieskumov z minulosti, podnikatelia plánujú menej využívať príspevky/granty zo zdrojov EÚ a príspevky zo štátneho rozpočtu. V porovnaní s rokom 2018 podnikatelia menej plánujú využívať aj poradenstvo a informačné služby. Naopak, nárast zaznamenáva plánované využívanie daňového zvýhodnenia a pôžičky/úveru.

Neuspokojivo možno hodnotiť fakt, že rastie zastúpenie podnikateľov, ktorí v budúcnosti nemajú záujem využívať podporené nástroje zo strany verejného sektora.

Graf č. 20: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti

Zdroj: Slovak Business Agency

Príspevok dotáciu zo štátneho rozpočtu plánujú v budúcnosti využiť predovšetkým malí podnikatelia s počtom zamestnancov od 10 do 49 zamestnancov (22 %), firmy z odvetvia pôdohospodárstva (30 %), ubytovania a stravovania (19 %) a ostatné služby (19 %), so sídlom v Žilinskom kraji (23 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (19 %).

Príspevok/grant zo zdrojov EÚ plánujú v budúcnosti využiť najmä malí podnikatelia s počtom zamestnancov od 10 do 49 (25 %), strední podnikatelia s počtom zamestnancov od 50 do 249 (29 %), iné právne formy podnikateľských subjektov (33 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (25 %).

Zvýhodnenú pôžičku/úver plánujú v budúcnosti využiť predovšetkým podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (22 %), dopravy, informačných a komunikačných činností (27 %), začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (26 %) a mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (20 %).

O poskytnutie záruky sa v budúcnosti plánujú uchádzať najmä strední podnikatelia s počtom zamestnancov od 50 do 249 (6 %), podnikatelia z dopravy, informačných a komunikačných činností (9 %), ostatných služieb (6 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (7 %), iné právne formy podnikateľských subjektov (8 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (6 %).

Daňové zvýhodnenie je zaujímavá forma verejnej podpory najmä pre subjekty z odvetvia stavebníctva (23 %), z ostatných služieb (22 %), pre firmy so sídlom v Trenčianskom (25 %) a v Žilinskom kraji (28 %) a pre podnikateľské subjekty pôsobiace na trhu od 6 do 9 rokov (25 %).

Poradenstvo, ako formu verejnej podpory, do budúca uprednostňujú predovšetkým podnikatelia z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (9 %), so sídlom v Trenčianskom (8 %) a v Žilinskom kraji (12 %), živnostníci (8 %) a začínajúci podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 5 rokov (10 %) a respondenti vo veku od 40 do 49 rokov (8 %).

Informačné služby plánujú v budúcnosti využiť predovšetkým stredné podniky s počtom zamestnancov od 50 do 249 zamestnancov (8 %), firmy z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (12 %), z ostatných služieb (10 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (11 %), podnikatelia pôsobiaci na trhu od 6 do 9 rokov (8 %) a mladší podnikatelia vo veku menej ako 40 rokov (8 %).

Podľa druhostupňových výsledkov prieskumu **o verejnú podporu nemajú záujem sa uchádzať** predovšetkým podnikatelia z odvetvia obchodných služieb (56 %), firmy so sídlom v Trnavskom (56 %) a v Banskobystrickom kraji (57 %), živnostníci (61 %) a respondenti vo veku 60 a viac rokov (63 %).

Tab. č. 13: Plánovaný druh verejnej podpory v budúcnosti

Riadkové %		príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu	príspevok/grant zo zdrojov EÚ	zvýhodnenú pôžičku/ úver
Celková vzorka		15,1%	19,9%	13,1%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	13,2%	17,1%	13,6%
	10 až 49 zamestnancov	21,6%	25,0%	13,5%
	50 až 249 zamestnancov	14,9%	28,7%	8,9%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	29,7%	21,6%	21,6%
	priemysel	17,0%	27,4%	8,5%
	stavebníctvo	10,3%	15,5%	15,5%
	obchod	14,6%	22,4%	12,2%
	ubytovanie a stravovanie	19,1%	23,6%	9,0%
	doprava, informácie	12,1%	18,2%	27,3%
	obchodné služby	13,0%	16,1%	12,3%
	ostatné služby	19,2%	17,8%	16,4%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	13,4%	18,8%	12,0%
	Trnavský kraj	12,9%	17,2%	10,8%
	Trenčiansky kraj	18,3%	21,7%	16,5%
	Nitriansky kraj	14,0%	22,1%	15,1%
	Žilinský kraj	22,6%	22,6%	19,4%
	Banskobystrický kraj	10,4%	17,4%	11,3%
	Prešovský kraj	17,3%	25,0%	7,7%
	Košický kraj	15,7%	16,7%	14,7%
Právna forma firmy	Živnostník	12,6%	14,2%	7,7%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	15,9%	21,4%	15,1%
	Iné	16,7%	33,3%	8,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	19,1%	25,8%	25,8%
	Od 6 do 9 rokov	18,6%	17,7%	13,3%
	10 a viac rokov	14,2%	19,5%	11,7%
Pohlavie	muž	14,1%	20,3%	14,5%
	žena	17,2%	19,1%	10,0%
Vek	Menej ako 40 rokov	17,5%	24,1%	19,7%
	40 až 49 rokov	15,7%	23,7%	13,1%
	50 až 59 rokov	15,4%	19,2%	10,9%
	60 a viac	10,1%	7,7%	7,7%

Pokračovanie tabuľky č. 13

Riadkové %		poskytnutie záruky	daňové zvýhodnenie	poradenstvo
Celková vzorka		3,3%	18,5%	5,9%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	2,7%	19,4%	6,2%
	10 až 49 zamestnancov	3,8%	15,9%	5,8%
	50 až 249 zamestnancov	5,9%	17,8%	4,0%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0%	8,1%	2,7%
	priemysel	3,8%	16,0%	5,7%
	stavebníctvo	4,3%	23,3%	6,9%
	obchod	2,8%	21,3%	4,3%
	ubytovanie a stravovanie	3,4%	15,7%	6,7%
	doprava, informácie	9,1%	12,1%	9,1%
	obchodné služby	2,4%	17,1%	6,5%
	ostatné služby	5,5%	21,9%	6,8%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	2,7%	15,8%	4,1%
	Trnavský kraj	1,1%	17,2%	6,5%
	Trenčiansky kraj	5,2%	25,2%	7,8%
	Nitriansky kraj	7,0%	18,6%	4,7%
	Žilinský kraj	4,3%	28,0%	11,8%
	Banskobystrický kraj	2,6%	13,0%	6,1%
	Prešovský kraj	1,9%	14,4%	2,9%
	Košický kraj	2,9%	21,6%	6,9%
Právna forma firmy	Živnostník	3,3%	15,4%	7,7%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	3,2%	19,3%	5,5%
	Iné	8,3%	25,0%	0,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	5,6%	21,3%	10,1%
	Od 6 do 9 rokov	4,4%	24,8%	4,4%
	10 a viac rokov	2,9%	17,3%	5,6%
Pohlavie	muž	3,4%	18,8%	6,2%
	žena	3,1%	17,9%	5,3%
Vek	Menej ako 40 rokov	4,8%	21,5%	4,8%
	40 až 49 rokov	3,9%	19,6%	8,3%
	50 až 59 rokov	2,3%	14,7%	5,6%
	60 a viac	1,8%	18,3%	3,0%

Pokračovanie tabuľky č. 13

Riadkové %		informačné služby	iné	nemáte záujem uchádzať sa o verejnú podporu
Celková vzorka		5,6%	2,8%	49,2%
Počet zamestnancov	0 až 9 zamestnancov	5,5%	1,9%	52,7%
	10 až 49 zamestnancov	4,8%	4,3%	41,3%
	50 až 249 zamestnancov	7,9%	5,9%	41,6%
Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0%	0,0%	45,9%
	priemysel	6,6%	2,8%	40,6%
	stavebníctvo	5,2%	2,6%	53,4%
	obchod	6,3%	5,1%	46,1%
	ubytovanie a stravovanie	3,4%	2,2%	44,9%
	doprava, informácie	12,1%	3,0%	48,5%
	obchodné služby	4,5%	1,4%	55,5%
	ostatné služby	9,6%	2,7%	47,9%
Kraj sídla	Bratislavský kraj	3,4%	3,1%	49,3%
	Trnavský kraj	5,4%	4,3%	55,9%
	Trenčiansky kraj	7,8%	1,7%	42,6%
	Nitriansky kraj	10,5%	2,3%	47,7%
	Žilinský kraj	7,5%	2,2%	43,0%
	Banskobystrický kraj	2,6%	3,5%	56,5%
	Prešovský kraj	5,8%	0,0%	49,0%
	Košický kraj	6,9%	4,9%	49,0%
Právna forma firmy	Živnostník	7,3%	0,8%	60,6%
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	5,1%	3,6%	45,3%
	Iné	4,2%	0,0%	50,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 5 rokov	6,7%	1,1%	36,0%
	Od 6 do 9 rokov	8,0%	0,9%	49,6%
	10 a viac rokov	5,1%	3,3%	50,6%
Pohlavie	muž	5,6%	3,2%	49,8%
	žena	5,6%	1,9%	48,0%
Vek	Menej ako 40 rokov	7,9%	3,9%	41,2%
	40 až 49 rokov	5,0%	3,0%	46,3%
	50 až 59 rokov	5,6%	2,6%	50,8%
	60 a viac	3,6%	1,2%	63,3%

Metodika prieskumu

Základná báza zberu informácií bola realizovaná prostredníctvom telefonického prieskumu za použitia metódy CATI. Jedná sa o kvantitatívnu metódu zberu údajov, kedy profesionálni operátori telefonicky kontaktujú vybraných respondentov. Rozhovor sa následne riadi predpripraveným dotazníkom. Prieskum uskutočnili v mesiacoch január a február 2020 (ešte v období pred prijatím opatrení proti šíreniu ochorenia Covid-19) pracovníci prieskumnej agentúry AKO s.r.o., na základe dotazníka, ktorý spracovala Slovak Business Agency. Dotazník pozostával z celkového počtu 25 uzavretých otázok.

Výberová reprezentatívna vzorka o veľkosti 1000 respondentov bola vytvorená stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru malých a stredných podnikov pôsobiacich na území Slovenskej republiky. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou. Ako **stratifikačné kritériá** boli použité štyri znaky:

- Rozdelenie podnikateľských subjektov **podľa právnej formy**, pričom fyzické osoby – podnikatelia boli v početnosti reprezentované 250 respondentmi a MSP – právnické osoby (podniky) boli v prieskume zastúpené 750 respondentmi.
- Rozdelenie MSP – právnických osôb (750) **podľa počtu zamestnancov** v nasledovnej štruktúre: 450 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami), 200 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami) a 100 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami).
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa ich sídla **z hľadiska regionálneho členenia na úrovni NUTS 3** na: Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.
- Rozdelenie podnikateľských subjektov **podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti zapísanej do Obchodného registra na základe klasifikácie SK NACE**, pričom kategorizácia hlavných ekonomických činností bola stanovaná nasledovne: pôdohospodárstvo (sekcia A); priemysel (sekcia B, C, D, E); stavebníctvo (sekcia F); obchod (sekcia G); ubytovanie a stravovanie (sekcia I); doprava, informačné a komunikačné činnosti (sekcia H, J); obchodné služby (sekcia K, L, M, N) a ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S).

Údaje získané z prieskumu boli spracované pomocou štatisticko-analytického programu IBM SPSS Statistics.

Zhrnutie výsledkov

- Dostupnosť informácií o podporných opatreniach predstavuje kľúčový faktor, ktorý ovplyvňuje aj mieru využívania podporných programov zo strany malých a stredných podnikateľov. Podľa výsledkov prieskumu dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov deklarovala viac ako jedna tretina podnikateľov (36 %). Naopak, nedostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov určených pre malých a stredných podnikateľov pociťuje viac ako polovica podnikateľov (58 %). Podiel podnikateľov, ktorí majú dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov poklesol v porovnaní s rokom 2018 (o 7 p. b.), ako aj v porovnaní s rokom 2015 (o 3 p. b.).
- Takmer štvrtina respondentov (24 %) hodnotí možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora kladne. Naopak, negatívne vníma možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora viac ako polovica oslovených podnikateľov (57 %). V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z roku 2018, podnikatelia hodnotia možnosti využívať podporné nástroje z verejného sektora negatívnejšie.
- Takmer polovica podnikateľov zapojených v prieskume by podporu zo strany verejného sektora výraznejšie smerovala na podporu podnikania mikropodnikov (46 %). 43 % oslovených podnikateľov by výraznejšiu podporu smerovalo pre rodinné firmy, mladých a začínajúcich podnikateľov. Takmer jedna tretina podnikateľov preferuje výraznejšiu podporu pre sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny (30 %). 28 % respondentov preferuje podporu pre ženy – podnikateľky, 27 % pre starších podnikateľov a 15 % pre rýchlorastúce firmy.
- Administratívne a regulačné zaťaženie podnikania predstavuje významnú bariéru rozvoja sektora malých a stredných podnikov na Slovensku. Podľa výsledkov prieskumu by takmer dve tretiny malých a stredných podnikateľov preferovali nepriamu podporu formou zníženia administratívnej a regulačnej záťaže podnikania (61 %). Nepriama podpora formou zníženia administratívnej a regulačnej záťaže sa umiestnila v prieskume na prvom mieste, s pomerne výrazným nárastom za zjednodušeným zamestnávaním v mikropodnikoch (43 %). Takmer jedna tretina podnikateľov by uprednostnila výraznejšiu podporu prostredníctvom vzdelávania a poradenstva pre podnikateľov (30 %). V porovnaní s prieskumom z roku 2018 podnikatelia výraznejšie viac preferujú nepriamu podporu formou zníženia administratívneho a regulačného zaťaženia.
- Takmer dve tretiny (65 %) malých a stredných podnikateľov vnímajú ako najvýznamnejšiu prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory pre podnikateľov vysokú administratívnu náročnosť. 44 % predstaviteľov malých a stredných podnikov vníma ako prekážku náročné splnenie podmienok podpory a dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov. Nedostatočnú informovanosť o podmienkach podporných programov považuje za prekážku 43 % podnikateľov. Nízka miera financovania predstavuje prekážku v dostupnosti verejnej podpory pre 28 % podnikateľov a nevhodné zameranie podpory pre viac ako jednu štvrtinu podnikateľov (26 %).

- Spracované výsledky prieskumu indikujú, že každý desiaty malý a stredný podnikateľ (10 %) využil v období predchádzajúcich 12 mesiacov nejaký druh verejnej podpory (napr. dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy, poradenstvo, mentoring, informačné služby). Ďalších 14 % malých a stredných podnikateľov sa pokúsilo získať verejnú podporu pre svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov, ale neúspešne. Viac ako tri štvrtiny (76 %) malých a stredných podnikateľov sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov vôbec nepokúsili o získanie verejnej podpory pre ich podnikanie. V porovnaní s obdobným prieskumom z roku 2018 za miera využívania podporných opatrení v sektore malých a stredných podnikov znížila.
- Zo skupiny malých a stredných podnikateľov, ktorí využili verejnú podporu v období predchádzajúcich 12 mesiacov takmer polovica (47 %) získala príspevok/grant zo zdrojov EÚ. Viac ako jedna štvrtina (26 %) malých a stredných podnikateľov získala príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu. 13 % respondentov využilo zvýhodnenú pôžičku/úver a 9 % podnikateľov poradenstvo (individuálne poradenstvo, semináre, workshopy).
- Viac ako jedna tretina (38 %) podnikateľov, ktorá získala verejnú podporu na svoje podnikanie v období predchádzajúcich 12 mesiacov ju využila na zamestnávanie a udržania pracovníkov. Jedna tretina podnikateľov (33 %) využila získanú podporu na zavádzanie inovačných aktivít. Podpora začatia podnikania bola primárnym cieľom využitej podpory v prípade 9 % podnikateľov.
- U malých a stredných podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na svoje podnikanie celkovo prevláda spokojnosť s poskytnutou podporou. Podľa hodnotenia výsledkov prieskumu na stupnici od 1 (najnižšia spokojnosť) po 6 (najvyššia spokojnosť) u 53 % malých a stredných podnikateľov prevláda spokojnosť (hodnotenie 4 až 6) s poskytnutou podporou. Na druhej strane, u 47 % malých a stredných podnikateľov prevláda nespokojnosť s verejnou podporou (hodnotenie 1 až 3). Index spokojnosti malých a stredných podnikateľov s poskytnutou verejnou podporou dosiahol v roku 2020 podľa spracovaných výsledkov prieskumu 3,6 bodu (na stupnici od 1 po 6). V porovnaní s obdobným prieskumom z roku 2018 Index spokojnosti s poskytnutou verejnou podporou poklesol z úrovne 3,8 bodu v roku 2018 na 3,6 bodu v roku 2020.
- U podnikateľov, ktorí získali verejnú podporu na rozvoj svojho podnikania prevládali pozitívne dopady. Takmer jedna tretina podnikateľov (32 %) využila získanú podporu na udržanie zamestnanosti vo firme. Štvrtine malých a stredných podnikateľov napomohla získaná podpora posilniť postavenie firmy na trhu (25 %). U 17 % podnikateľov sa získaná podpora premietla do rozvoja inovačného potenciálu firmy. 15 % podnikateľom získaná podpora podnietila expanziu firmy a 14 % podnikateľom využitá podpora napomohla preklenúť krátkodobé problémy v podnikaní.
- Oslovení podnikatelia v prieskumu mali možnosť sa vyjadriť aj k trvalej udržateľnosti podporeného projektu, či aktivity. Viac ako polovica (55 %) malých a stredných podnikateľov hodnotila projekt/aktivitu, na ktorú získali verejnú podporu ako trvale udržateľnú (bodové hodnotenie od 4 po 6). Naopak, menej ako polovica (45 %) podnikateľov deklarovala, že projekt/aktivita, na ktorú získali verejnú podporu bude mať nízku trvalú udržateľnosť (bodové hodnotenie od 1 po 3). Index udržateľnosti

verejnej podpory podnikania dosiahol v roku 2020 na základe spracovaných výsledkov prieskumu 3,8 bodu (na stupnici od 1 po 6).

- Podnikatelia, ktorí získali verejnú podporu pre svoje podnikanie uviedli oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu (30 %) ako najčastejšie využívaný zdroj informácií o verejnej podpore. Jedna štvrtina podnikateľov získala informácie o verejnej podpore od svojich priateľov, známych a obchodných partnerov (25 %) a prostredníctvom výzvy na predkladanie projektov (23 %). Iné internetové zdroje využila jedna pätina (20 %) malých a stredných podnikateľov.
- Takmer polovica (44 %) malých a stredných podnikateľov, ktorí neboli úspešní pri uchádzaní sa o verejnú podporu najčastejšie uvádzali, že sa pokúsili získať príspevok/grant zo zdrojov EÚ (44 %). Viac ako jedna štvrtina respondentov (28 %) v prieskume deklarovala, že sa neúspešne uchádzala o príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu. 16 % podnikateľov sa pokúsilo získať zvýhodnenú pôžičku/úver.
- Takmer jedna štvrtina (23 %) malých a stredných podnikateľov neuspela so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Približne jedna pätina (19 %) malých a stredných podnikateľov neuspela so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory z dôvodu vysokých nákladov. Nesplnenie výkonnostných podmienok bolo dôvodom zamietnutia žiadosti o verejnú podporu pre 16 % podnikateľov.
- Štyria z desiatich malých a stredných podnikateľov (40 %) sa neuchádzali o verejnú podporu, pretože podporu nepovažovali za potrebnú. Jedna štvrtina (25 %) malých a stredných podnikateľov sa neuchádzala o verejnú podporu z dôvodu administratívne náročného spracovania žiadostí a z dôvodu komplikovaného splnenia podmienok získania podpory. Nedôvera voči dostupnosti a kvalite služby bola dôvod, pre ktorý sa 17 % malých a stredných podnikateľov neuchádzalo o získanie verejnej podpory.
- Podľa výsledkov prieskumu dve tretiny malých a stredných podnikateľov (66 %) považujú internet za najviac preferovaný zdroj o verejnej podpore pre podnikateľov. Viac ako jedna tretina podnikateľov (35 %) považuje oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu za preferovaný zdroj informácií o verejnej podpore. Menej ako jedna tretina respondentov (30 %) uviedla v prieskume priateľov, známych a obchodných partnerov ako preferovaný zdroj informácií o verejnej podpore. Obdobná skupina respondentov (30 %) ako informačný zdroj preferuje televíziu, rozhlas a tlačové médiá. Odborné podujatia pre podnikateľov a sociálne siete preferuje jedna pätina respondentov (21 %).
- Podľa výsledkov prieskumu viac ako polovica malých a stredných podnikateľov (51 %) plánuje v budúcnosti využiť verejnú podporu pre svoje podnikanie. Približne jedna pätina respondentov plánuje v budúcnosti využiť príspevok/grant zo zdrojov EÚ (20 %) a daňové zvýhodnenie (19 %). Príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu plánuje v budúcnosti využiť 15 % malých a stredných podnikov. 13 % podnikateľov plánuje využiť zvýhodnenú pôžičku/úver, 6 % poradenstvo a informačné služby a 3 % záruku.

Dotazník

1. Máte dostatok informácií o možnostiach využívania podporných programov, určených pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku?

1. určite áno
2. skôr áno
3. nie
4. nevie

2. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov využívať pre svoje podnikanie podporné nástroje poskytované zo strany verejného sektora (napr. ministerstvá, podriadené agentúry, miestna štátna správa, územná samospráva)? Sú podľa vás:

1. veľmi dobré
2. dostatočné
3. nedostatočné
4. nevie

3. Pre ktoré cieľové skupiny by ste uvítali ako podnikateľ výraznejšiu podporu zo strany verejného sektora? Prečítam vám možnosti:

Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

Podporu by ste výraznejšie smerovali pre:

1. začínajúcich podnikateľov
2. mikropodniky zamestnávajúce do 9 zamestnancov
3. mladých podnikateľov
4. starších podnikateľov
5. ženy – podnikateľky
6. sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny
7. rodinné firmy
8. rýchlorastúce firmy
9. iné (uved'te)...
10. nevie posúdiť

4. Do ktorých tematických oblastí by ste ako podnikateľ smerovali výraznejšiu podporu zo strany verejného sektora? Prečítam vám možnosti:

Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

Podporu by ste výraznejšie smerovali na:

1. inovačné a výskumné aktivity
2. podporu internacionalizácie
3. zjednodušené zamestnávanie v mikropodnikoch
4. rekvalifikáciu zamestnancov
5. digitalizáciu podnikov

6. vzdelávanie a poradenstvo pre podnikateľov
7. využívanie alternatívnych foriem financovania
8. zavádzanie ekologických produktov a služieb
9. uprednostňujeme nepriamu podporu formou zníženia administratívnej/regulačnej záťaže
10. iné (uved'te).....

5. Aké najvýznamnejšie prekážky vnímate v rámci dostupnosti verejnej podpory pre malých a stredných podnikateľov?

Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. vysoká administratívna náročnosť
2. nízka miera financovania
3. dlhé procedúry hodnotenia žiadateľov
4. nedostatočná informovanosť o podmienkach podporných programov
5. náročné splnenie podmienok podpory
6. nevhodné zameranie podpory
7. iné (uved'te)

6. Využila Vaša firma v období predchádzajúcich 12 mesiacov nejaký druh verejnej podpory (napr. dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy, poradenstvo, mentoring, informačné služby)?

1. áno
2. nie, ale pokúšali sme sa získať
3. nie, ani sme sa nepokúšali získať

7. Aký druh verejnej podpory ste získali? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1) Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. poradenstvo (individuálne, semináre, workshopy)
7. informačné služby
8. iné (uved'te)

8. Na akú oblasť bola získaná podpora primárne zameraná? odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1 Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. podporu začatia podnikania
2. vykonávanie inovačných aktivít
3. zahranično-obchodné aktivity
4. zavádzanie ekologických produktov a služieb

5. zamestnávanie a udržanie pracovníkov
6. podnikateľské vzdelávanie
7. iné (uved'te)....

9. Ohodnot'te prosím Vašu spokojnosť s poskytnutou verejnou podporou na stupnici od 1 (najnižšia spokojnosť) po 6 (najvyššia spokojnosť) (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

.....

10. Ako sa získaná podpora premietla do Vášho ďalšieho podnikania? Čo bolo jej výsledkom? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)
Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. pomohla preklenúť krátkodobé problémy v podnikaní
2. podnietila expanziu firmy
3. posilnila postavenie firmy na trhu
4. umožnila firme vstup na nové trhy
5. získali ste potrebné informácie
6. rozvoj inovačného potenciálu
7. udržanie zamestnanosti
8. doposiaľ nemala žiadne výsledky
9. iné (uved'te)

11. Do akej miery je podľa Vás projekt (aktivita), na ktorú ste získali podporu z verejných zdrojov, trvalo udržateľná? Ohodnot'te prosím jeho udržateľnosť na stupnici od 1 (najnižšia udržateľnosť) po 6 (najvyššia udržateľnosť) (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

.....

12. Odkiaľ ste sa dozvedeli o dostupných možnostiach a nástrojoch verejnej podpory? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 1)

1. výzva na predkladanie projektov
2. oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu
3. televízia a tlačéné médiá
4. sociálne siete
5. iné internetové zdroje
6. podnikateľské združenia
7. inkubátory, coworkingové centrá
8. priatelia, známi, obchodní partneri
9. iné (uved'te)

13. O aký druh verejnej podpory, kde ste neboli úspešní, sa jednalo?
Môžete vybrať aj viacero odpovedí. (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 2)

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. poradenstvo (individuálne, semináre, workshopy)
7. informačné služby
8. iné (uveďte)

14. Aké sú hlavné dôvody, pre ktoré ste neboli úspešný pri uchádzaní sa o verejnú podporu? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 2)

1. neúplná dokumentácia žiadosti
2. nesplnenie výkonnostných podmienok
3. nesplnenie požadovaných termínov
4. nedostatok finančných zdrojov
5. vysoké náklady
6. iné (uveďte).....

15. Z akého dôvodu ste sa v období predchádzajúcich 12 mesiacov nepokúšali získať verejnú podporu pre Vaše podnikanie? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 6 uviedli odpoveď č. 3)

1. administratívne náročné spracovanie žiadosti
2. komplikované splnenie podmienok získania podpory
3. nevyhovujúce zameranie/typ podpory
4. nedôvera voči dostupnosti/kvalite služby
5. nejednoznačné kritéria hodnotenia žiadosti
6. podpora nebola potrebná
7. iné (uveďte).....

16. Aké informačné zdroje o verejnej podpore pre podnikateľov uprednostňujete? Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. internet
2. televízia, rozhlas a tlačené médiá
3. sociálne siete
4. oficiálne stránky inštitúcií poskytujúcich podporu
5. odborné podujatia pre podnikateľov
6. priatelia, známi, obchodní partneri
7. iné (uveďte) ...

17. O aký druh verejnej podpory sa plánujete v budúcnosti uchádzať?

Môžete vybrať aj viacero odpovedí.

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. poradenstvo
7. informačné služby
8. iné (uved'te)
9. nemáte záujem uchádzať sa o verejnú podporu
10. nevie (nečítaná možnosť)

18. Aká je právna forma Vašej firmy?

1. živnostník
2. spoločnosť s ručením obmedzeným
3. akciová spoločnosť
4. zahraničná osoba
5. slobodné povolanie
6. samostatne hospodáriaci roľník
7. iná forma (napr. družstvo, komanditná spoločnosť, verejno-obchodná spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie)

19. Koľko zamestnancov má Vaša firma?

1. žiadnych
2. 1 až 3 zamestnancov
3. 4 až 5 zamestnancov
4. 6 až 9 zamestnancov
5. 10 až 19 zamestnancov
6. 20 až 49 zamestnancov
7. 50 až 249 zamestnancov

20. Uved'te prosím okres v ktorom sídli Vaša firma

.....

21. Ktorá z nasledovných činností je vo Vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?

1. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2. ťažba a dobývanie
3. priemyselná výroba
4. dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
5. dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov

6. stavebníctvo
7. veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8. doprava a skladovanie
9. ubytovacie a stravovacie služby
10. informácie a komunikácia
11. finančné a poisťovacie činnosti
12. činnosti v oblasti nehnuteľností
13. odborné, vedecké a technické činnosti
14. administratívne a podporné služby
15. verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
16. vzdelávanie
17. zdravotníctvo a sociálna pomoc
18. umenie, zábava a rekreácia
19. ostatné činnosti

22. Aké je Vaše pohlavie?

1. muž
2. žena

23. Zarad'te sa prosím, svojim vekom, do skupín, ktoré vám prečítam?

1. Menej ako 24 rokov
2. 25 až 29 rokov
3. 30 až 34 rokov
4. 35 až 39 rokov
5. 40 až 44 rokov
6. 45 až 49 rokov
7. 50 až 54 rokov
8. 55 až 59 rokov
9. 60 až 64 rokov
10. 65 a viac rokov

24. Aké je Vaše pracovné postavenie vo firme?

1. Som vlastník/spoluvlastník firmy
2. Riadiaci pracovník vo firme
3. Iný kompetentný pracovník poverený odpovedať na otázky
4. iné (uved'te)

25. Ako dlho podnikáte?

1. menej ako 3 roky
2. od 3 do 5 rokov
3. od 5 do 10 rokov
4. 10 a viac rokov